

**GEMEENTE
WESTERWOLDE**

Kadernota 2022

Gemeente Westerwolde

Kadernota 2022

Gemeente Westerwolde

Inleiding

Hierbij bieden wij u de Kadernota 2022 aan. Met deze nota reiken we u, in aanloop naar de begroting 2022, een gesprekskader aan voor de Algemene Beschouwingen. Wij schetsen u de kaders voor de begrotingsplannen op basis van de thans beschikbare (financiële) informatie.

De nota begint met financiële ontwikkelingen en beschouwingen gerelateerd aan het meerjarenperspectief 2022-2024 en de kaders en uitgangspunten voor de begroting 2022. Verder zijn in deze nota de belangrijkste huidige ontwikkelingen per programmaonderdeel uiteengezet, evenals het beleid voor de komende jaren, voorziene ontwikkelingen en de te verwachten financiële risico's en eventuele financiële mutaties. Voorts is de inhoudelijke informatie per Mip-voorstel opgenomen, alsmede het verwacht begrotingsresultaat en een samenvattende risicoparagraaf.

Basis voor de kadernota is de jaarrekening 2020, de eerste bestuursrapportage 2021 en de begroting 2021. Deze gegevens laten een tekort op de gemeentelijke begroting 2022 zien van € 167.638,-, zoals met name blijkt uit de cijfers van de eerste bestuursrapportage. In deze kadernota bieden wij u daarom voor het sociaal domein een mogelijk pakket aan maatregelen aan om oplopende tekorten de komende jaren op te vangen, maar dit is niet voldoende om de begroting sluitend te krijgen.

Bij de toelichting op het financieel meerjarenperspectief zien we dat o.a. noodzakelijke investeringen in ruimtelijk- en gebouwenbeheer, onderhoud van overige kapitaalgoederen, IHP onderwijs, mogelijke negatieve herverdeeffecten van het Gemeentefonds en verhoogde bijdragen aan wethouderspensioenen en ODG grofweg 3,5 miljoen euro per jaar extra vragen.

Aangezien ook de algemene bestemmingsreserve nabij de kritische ondergrens zit, zijn er zijn meer maatregelen nodig als we de huidige dienstverlening en voorzieningenniveau in onze gemeente in stand willen houden. Er is de afgelopen jaren bijna voortdurend bezuinigd en alhoewel het college naast voornoemde bezuinigingen op het sociaal domein kritisch wil kijken naar het strategisch vastgoed, is het voor ons onontkoombaar om te kijken naar inkomensverhogende maatregelen om ook op langere termijn een sluitende begroting te kunnen presenteren.

In het kader van de behandeling van de begroting voor het komend jaar zullen wij u daartoe de nodige voorstellen doen, waarbij ook de gegevens uit de circulaires van het ministerie van Binnenlandse zaken, de lopende analyses en eventuele heroverwegingen van onderdelen van de

begroting 2021 een nadere vertaling krijgen richting de begrotingsbehandeling. Uiteraard willen wij ook met uw raad het gesprek aangaan waar en op welke wijze dit dient plaats te vinden.

Voorafgaand aan de behandeling van de Kadernota 2022 in de raad zullen deze gegevens in de financiële commissie worden besproken.

Wij stellen u voor deze Kadernota 2022 te gebruiken als onderlegger voor de Algemene Beschouwingen.

Wedde, 25 mei 2021

Burgemeester en wethouders,

H. Scheper
secretaris

J. Velema,
burgemeester

Inhoud

Inleiding	2
Financiële beschouwing begroting 2022 en meerjarenraming	5
Programma 1 Veiligheid	8
Programma 2 Openbaar gebied	11
Programma 3 Bedrijvigheid en duurzaamheid	14
Programma 4 Onderwijs	17
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	19
Programma 6 Sociaal domein	22
Programma 7 Milieu en gezondheid	26
Programma 8 Wonen	31
Programma 9 Inwoners en bestuur	35
MIP	47
Bijlagen omschrijvingen MIP	48

Financiële beschouwing begroting 2022 en meerjarenraming

De meerjarige ontwikkeling van het begrotingsresultaat geeft een beeld van de financiële positie van de gemeente, op korte en middellange termijn. Het meerjarenperspectief na de eerste bestuursrapportage 2021 staat vermeld in onderstaande tabel.

Omschrijving	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Actueel begrotingsresultaat	0	0	-270.801	0 voordeel
Incidentele aanpassingen bestuursrapportage	-483.154	0	0	0 voordeel
Structurele aanpassingen bestuursrapportage	416.690	367.638	339.638	247.638 nadeel
Aangepast begrotingsresultaat na begrotingsvergadering	-66.464	367.638	68.837	247.638
Storting overschot in algemene reserve	-66.464			
Taakstellende bezuiniging sociaal domein		200.000	300.000	400.000
Nader in te wullen taakstellende bezuiniging		167.638		
Begrotingsresultaat na bestuursrapportage	0	0	-231.163	-152.362 voordeel

Het structureel tekort na de taakstellende bezuiniging op het sociaal domein van € 200.000 in het jaar 2022 bedraagt dus € 167.638. Voor dit bedrag moet dus nog dekking worden gezocht middels bezuinigingen of inkomensverhogende maatregelen. Het structurele nadeel uit de bestuursrapportage voor 2025 bedraagt € 164.638. De taakstellende bezuiniging op het sociaal domein is dan opgelopen tot € 500.000. We zien in bovenstaande tabel dat de jaren 2023 en 2024 een positief saldo laten zien, maar de hierna genoemde onderdelen zijn hierin nog niet verwerkt, terwijl ze grofweg als volgt zijn ingeschat:

- Omgevingsdienst: de raad moet nog besluiten over het indienen van een zienswijze. Wordt de concept begroting zo overgenomen, dan wordt onze bijdrage voor de jaren 2022 tot en met 2025 ten opzichte van wat wij nu in de meerjarenraming hebben opgenomen volgens de huidige inschatting € 17.000, € 105.000, € 196.000 resp. € 307.000 hoger.
- De voorlopige cijfers van de herverdeling van het gemeentefonds pakken voor de algemene uitkering van de gemeente Westerwolde, vanaf het jaar 2023, nadelig uit met bijna € 500.000 (na het ingroeipad). De definitieve cijfers zullen hiervan afwijken. Rond de zomer worden nieuwe cijfers verwacht.
- Onderhoud kapitaalgoederen: in de deze kadernota worden jaarlijkse budgetverhogingen genoemd, op basis van grove inschattingen, van € 660.000 voor wegen, € 150.000 voor groen en € 600.000 voor bruggen. Na het completeren van de inventarisaties moeten de definitieve bedragen duidelijk worden. Voor het huidige vastgoed is in de nota onderhoud gebouwen een verhoging van het onderhoudsbudget van € 1,7 miljoen per jaar genoemd, voor een minimaal acceptabel onderhoudsniveau.
- Voorziening wethouderspensionen: een eerste grove inschatting laat zien dat we wellicht ca. € 90.000 meer jaarlijks moeten storten dan wat nu in de meerjarenraming is opgenomen. Dit is echter afhankelijk van rentestand en sterftetabellen en kan jaarlijks enorm fluctueren.
- IHP onderwijs: gefaseerde invoering geprioriteerde projecten vraagt € 150.000 extra per jaar.

Conclusie:

We hebben ongeveer 3,5 mln. structureel extra nodig om op termijn de begroting sluitend te houden en bovengenoemde onderdelen uit te kunnen voeren. Het college heeft hierbij overwogen dat de afgelopen jaren voortdurend is bezuinigd. Naast bovengenoemde bezuinigingen op het sociaal domein oplopend tot € 500.000,- in 2025 wil het college nog eens kritisch kijken naar het strategisch vastgoed waartoe thans een onderzoek in gang is

gezet. Het lijkt echter onontkoombaar om te kijken naar inkomensverhogende maatregelen om ook op langere termijn een sluitende begroting te kunnen presenteren.

Kaders begroting 2022

De Provincie stuurt dit jaar geen nieuwe begrotingscirculaire. De vorige blijft van kracht. De hierin opgenomen technische richtlijnen zijn het uitgangspunt voor het opstellen van de begroting 2022 en de meerjarenraming 2023-2025. Dit zijn:

- **Algemene uitkering gemeentefonds**
In overeenstemming met de voorschriften in de begrotingscirculaire wordt de berekening van de hoogte van de algemene uitkering gebaseerd op de meicirculaire 2021.
- **Loonstijging**
Voor de loonkosten van de ambtelijke organisatie wordt uitgegaan van de Collectieve Arbeidsovereenkomst (CAO) gemeenten. De laatst overeengekomen CAO voor gemeenteambtenaren looptijd tot 1 januari 2021. De onderhandelingen voor een nieuwe CAO zijn nog niet afgerond. Gesproken wordt over een CAO verhoging van 0,5% (werkgevers) en 2,75% (werknemers) voor 2021. In de begroting 2022 houden wij rekening met een loonstijging ten opzichte van de begroting 2021 van 1,5%.
- **Prijsstijging**
Prijsstijgingen hebben vooral betrekking op budgetten voor leveringen van goederen en diensten door derden. Bij het opstellen van de begroting wordt geen standaard indexatie voor prijsontwikkeling toegepast, maar wordt per post een reële inschatting gemaakt van de (eventuele) kostenstijging. Voor de bijdragen in de gemeenschappelijke regelingen wordt uitgegaan van de door het algemeen bestuur vastgestelde deelnemersbijdragen.
- **Tariefstijging gemeentelijke belastingen en leges**
In de meerjarenraming bij de begroting 2022 wordt uitgegaan van een jaarlijkse stijging van de OZB-opbrengst van 1,5% en het hanteren van kostendekkende tarieven voor rioolheffing en afvalstoffenheffing. Overige tarieven voor leges en belastingen eveneens te verhogen met 1,5%, met uitzondering van de (water-) toeristenbelasting. Bij het besluit rond inkomensverhogende maatregelen bezuinigingen worden echter aanvullende maatregelen aangekondigd met betrekking tot belastingen en leges.
- **Onvoorziene uitgaven**
De gemeente is verplicht een reële post onvoorzien op te nemen. Voorgesteld wordt om voor de post onvoorziene uitgaven uit te gaan van een bedrag van € 100.000,-.

Herverdeling gemeentefonds

De voorlopige cijfers van de herverdeeleffecten (HVE) van het gemeentefonds zijn bekend gemaakt. Het gaat om voorlopige uitkomsten, omdat de verdeling is gebaseerd op het basispeiljaar 2017 en nog geactualiseerd moet worden naar meer recente cijfers en in elk geval één betere verdeelmaatstaf voor de gezondheid zal worden toegepast. Ook gaat het vaste bedrag per gemeente als gevolg van de herindeling van 2 naar 1. Dit laatste maakt het herverdeeleffect nog negatiever. Het herverdeeleffect voor de gemeente Westerwolde is nadelig en bedraagt € 19 per inwoner. Het ingroeipad wordt gebaseerd op een maximaal nadelig effect van € 15 per inwoner per jaar, verspreid over 4 jaar. Daarnaast is er nog een nadelig effect inzake het woonplaatsbeginsel maar dit kan in eerste instantie buiten beschouwing worden gelaten omdat daar ook mutaties in lasten tegenover komen te staan.

	Sociaal domein	Klassiek domein	AEM (incl. afr)	Totaal HVE excl. woonplaatsbeginsel	Effect woonplaats beginsel
Bellingwedde	-139	245	-66	41	-24
Vlagtwedde	-163	196	-93	-60	10
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	-302	441	-159	-19	-14

De invoering van de nieuwe verdeling verschuift naar 1 januari 2023.

De Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) merkte in zijn briefadvies uit september 2019 reeds op dat in het uiterste geval middelen voor specifieke gemeenten moeten worden afgezonderd als het niet in de rede ligt dat gemeenten deze effecten zelf kunnen opvangen. Gegeven de specifieke situatie van de Groningse en Friese gemeenten (hoge concentratie nadelige herverdeeleffecten), mede in het licht van de gezamenlijke inspanning die het Rijk en deze regio's momenteel plegen in de transformatie van deze regio's, wordt overwogen door de fondsbeheerders een dergelijke uitzondering voor deze gemeenten in te richten.

De ROB heeft begin april in een tussenbericht gevraagd om meer toelichting op de keuzes en effecten, en heeft kritische kanttekeningen geplaatst bij de uitlegbaarheid van de uitkomsten, met name in het sociaal domein. Ook heeft het Rijk veel reacties en vragen gekregen van gemeenten. Dit samen is voldoende aanleiding om het verdeelvoorstel nog een keer kritisch tegen het licht te houden.

De fondsbeheerder hebben onlangs in een brief aan de Tweede Kamer geschreven dat een herzien voorstel vlak voor of na de zomervakantie ter consultatie bij de VNG wordt ingebracht. In principe zou een ingangsdatum per 1-1-2023 nog haalbaar moeten zijn.

De voorlopige cijfers van de herverdeling pakken voor de algemene uitkering van de gemeente Westerwolde, vanaf het jaar 2023, nadelig uit met bijna € 500.000 (na het ingroeipad). De definitieve cijfers zullen hiervan afwijken. Rond de zomer worden nieuwe cijfers verwacht.

Programma 1 Veiligheid

Programmaonderdeel: Crisisbeheersing en brandweer

Huidig beleid

Coronacrisis

Het verdere verloop van de pandemie met ongekende omvang is niet in te schatten. In de huidige fase ligt de nadruk op bestrijding van de pandemie en de handhaving van de coronamaatregelen. In deze werken we met de gemeenten in de provincie nauw samen in de Veiligheidsregio Groningen.

Extern bluswater

Van oudsher is de gemeente verantwoordelijk voor de bluswatervoorziening. In de Wet veiligheidsregio's (2010) is dit opnieuw vastgelegd. Wij spannen ons samen met de Veiligheidsregio Groningen in om de bluswatervoorziening toekomstbestendig te maken en waar mogelijk de bluswatervoorziening te verbeteren bij de objecten waar nu geen extern bluswater aanwezig is. De route hiervoor is eerst inventariseren waar de brandweer niet voldoende extern bluswater bij een object kan brengen om een brand goed te blussen, vervolgens om te onderzoeken of het met simpele oplossingen mogelijk is extern bluswater bij het object te krijgen en bij de objecten die overblijven in te zetten op voorlichting om slachtoffers te voorkomen en schade te beperken.

Vrijwillige brandweer

Vanuit de Veiligheidsregio Groningen dient de positie van de brandweervrijwilligers gewaarborgd te zijn om te voorkomen dat het draagvlak onder de vrijwilligers afneemt met als gevolg dat de brandweezorg onder druk komt te staan. Een belangrijke randvoorwaarde hierbij is de waarborg dat risico's voor de vrijwilligers zijn afgedekt vanuit een arbeidsongeschiktheidsverzekering bij inkomstenderving op korte termijn en een toereikende voorziening bij inkomstenderving op lange termijn. Bij de Veiligheidsregio Groningen blijven wij aandacht vragen voor bovenstaande om tot een oplossing te komen.

Beleid komende jaren en ontwikkeling

Coronacrisis

Het is de verwachting dat door het grootschalige vaccinatieprogramma besmettingen sterk zullen afnemen en we in de herstelfase komen. Hierbij komt de aandacht te liggen op de sociaal economische gevolgen van de crisis. De omvang van deze gevolgen is nu lastig in te schatten. Ook in deze fase trekken we gezamenlijk op met de gemeenten binnen de Veiligheidsregio Groningen.

Extern bluswater

De gemeente is verantwoordelijk voor de bluswatervoorziening. Het onderhoud van de brandkranen moet structureel geborgd en uitgevoerd worden. Verder is het van belang om voorlichting te blijven geven om brand te voorkomen.

Risico's

Coronacrisis

We weten niet hoe deze crisis zich verder gaat ontwikkelen en wat de gevolgen hiervan zijn voor de inzet van de Veiligheidsregio Groningen en medewerkers van de gemeente.

Financiële mutaties

-

Programmaonderdeel: Openbare orde en veiligheid

Huidig beleid

Overlast gevende vreemdelingen

Het grootste opvangcentrum van Nederland staat in Ter Apel. Ter Apel wordt niet voor niets de asielhoofdstad van Nederland genoemd. Veel vreemdelingen doorlopen hun asielprocedure zonder negatief in beeld te komen, echter is er een groep die het verstiert voor de goedwillenden. Door de doorstroming is blijvende en permanente aandacht vanuit een gesloten ketenaanpak voor overlast gevende vreemdelingen noodzakelijk. Een belangrijke schakel in de aanpak is een volwaardig politiebureau in Ter Apel en voldoende politiecapaciteit, mede om de dagelijkse politie-inzet in de rest van het cluster Westerwolde te kunnen garanderen.

Ondermijning

Ondermijning is de onwenselijke vermenging van de “onderwereld” met de “bovenwereld”. Wij willen voorkomen dat we als overheid onbewust ondermijnende activiteiten faciliteren en hoge kosten moeten maken als gevolg van opruimwerkzaamheden van drugsafval. Een goede informatiepositie is essentieel. Gezamenlijk met het Regionale Informatie en Expertise Centrum trekken we op om ondermijning tegen te gaan. Om zicht te krijgen op de weerbaarheid van de gemeentelijke organisatie wordt er een weerbaarheidsscan uitgevoerd. Het doel is te komen tot aanbevelingen waarmee wij, samen met het RIEC, tot een actieplan kunnen komen om de weerbaarheid te vergroten. Daarnaast is opnieuw Bibob-beleid vastgesteld. Op basis van de Wet Bibob is het mogelijk als er ernstig gevaar dreigt dat bijvoorbeeld een vergunning wordt misbruikt, het bevoegde bestuursorgaan de aanvraag kan weigeren of de afgegeven vergunning kan intrekken. Op deze wijze moet voorkomen worden dat de overheid criminele activiteiten faciliteert en wordt bovendien de concurrentiepositie van bonafide ondernemers beschermd. Als gevolg van het nieuwe Bibob-beleid moet de uitvoering verder worden uitgerold.

Mensenhandel valt onder ondermijning. Op 4 december 2018 heeft staatssecretaris Harbers het programma ‘Samen tegen Mensenhandel’ geïntroduceerd. In 2022 moet elke gemeente een aanpak mensenhandel hebben en moet deze geborgd zijn. Aandacht voor preventie, signaleren, handhaven en hulpverlening dienen onderdeel te zijn van de aanpak. Ook moet er een landelijk dekkend netwerk van zorgcoördinatie komen en zal er passende opvang voor slachtoffers moeten zijn.

Lokale veiligheidsprioriteiten

Jaarlijks wordt de gemeenteraad uitgenodigd voor een bijeenkomst waar de politie uitleg geeft wat er speelt. Daarnaast zijn er door de gemeenteraad lokale veiligheidsprioriteiten vastgesteld. Aan de lokale veiligheidsprioriteiten wordt uitvoering gegeven.

Beleid komende jaren en ontwikkeling

Overlast gevende vreemdelingen

Blijvende en permanente aandacht vanuit een gesloten ketenaanpak voor overlast gevende vreemdelingen is nodig. Ook blijven we richting het COA en Ministerie uitdragen dat het van het belang is om nog twee Gemeenschappelijke Vreemdelingen Locaties (GVL's) elders in Nederland te openen, conform eerder gedane toezeggingen van het COA en de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, om zo de druk op de gemeente Westerwolde te verminderen.

Risico's

Coronacrisis

Vanwege de coronacrisis zijn het lastige tijden voor ondernemers. Voor de onderwereld kunnen kwetsbare ondernemers een doelwit zijn voor het witwassen van geld.

Versoberde opvang

Door het niet openen van meerdere GVL's elders in Nederland bestaat de mogelijkheid, indien er onvoldoende doorloop plaatsvindt, dat Ter Apel ten aanzien van de doelgroep die in aanmerking komt voor de versoberde opvang vol loopt.

Programma 2 Openbaar gebied

Programmaonderdeel: Verkeer, wegen en water

Huidig beleid

Verkeer

Het beleid voor verkeer is vastgelegd in het gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (GVVP 2021). Het doel is om de gemeente goed en veilig bereikbaar te houden. Daarvoor werken we aan het oplossen van gevaarlijke verkeerssituaties. Een deel van de openbare verlichting wordt vervangen door ledverlichting. Het openbaar vervoer proberen we zo goed mogelijk te behouden. Het ov-bureau heeft de afgelopen jaren bellijnbussen opgeheven, maar daar is Automaatje voor in de plaats gekomen. Een goede voorziening door inwoners voor inwoners en een verbetering van de mobiliteit in ons gebied.

Wegen

Het beleid voor het beheer van de openbare ruimte (bruggen, groen en wegen) is in september 2020 door de raad vastgelegd in Nota Openbare Ruimte (NOR). Uit de NOR blijkt dat er te weinig budget is en we lopen steeds meer achter. Er is nauwelijks budget voor een laag onderhoudsniveau. Dit betekent dat de kwaliteit van onze wegen jaarlijks steeds slechter wordt. Jaarlijks inspecteren we alle wegen op hun kwaliteit en waar achterstand is op onderhoud. Niet alle achterstand is meteen risicovol. We onderzoeken welke achterstand direct opgelost moet worden. De achterstand op wegen waar veel verkeer rijdt en/of waar we kunnen laten zien dat de staat van de weg leidt tot gevaarlijke situaties, hebben de eerste prioriteit. Als eerste helpt de ViaStat Top 14 (als onderdeel van het GVVP) hierbij. Ten tweede gebruiken we het nieuwe verkeersmodel. Het verkeersmodel laat zien waar de drukste wegen zijn. Op basis van risico's en hoeveelheid verkeer wordt een groot onderhoudsplan gemaakt en uitgevoerd. De meeste achterstand ontstaat binnen de elementenverharding. We kunnen de achterstand hier tijdelijk wegwerken. Bijvoorbeeld door de maatregel af te zwakken. Dan herstarten we niet 100%, maar slechts 50%. Zo voldoen we aan het ambitieniveau 'laag'. Maar deze weg komt wel weer eerder op de planning terug. Het financiële tekort verschuiven we zo naar de toekomst.

Water

De belangrijkste 25 kilometer beschoeiing wordt in de jaren 2020 tot en met 2024 vernieuwd. De bruggen 5, 6, 9 en 10 Bourtange worden in 2021 vervangen en zijn begin 2022 gereed. De Ulsderbrug en de Westerstraatbrug worden in 2021 gerenoveerd en zijn begin 2022 gereed. De brugbediening wordt voortgezet en in overleg met aangrenzende gemeenten, provincie en andere betrokken partijen wordt geprobeerd de brugbediening uniform te krijgen op de verschillende vaarroutes.

Beleid komende jaren en ontwikkeling

In 2022 zal de Nota Openbare Ruimte (NOR 2.0) aan de gemeenteraad worden voorgelegd. De NOR 2.0 zal gebaseerd zijn op gegevens en analyses uit het beheerpakket voor de openbare ruimte (Obsurv). Daarmee krijgt de raad een nauwkeurig beeld hoe de openbare ruimte van Westerwolde er voor staat en heeft de raad keuzes uit scenario's voor de toekomst.

De ontwikkeling van de Nedersaksenlijn volgen we met veel belangstelling en er wordt maximale inzet gepleegd om een treinstation in Ter Apel te krijgen.

Het objectbewegwijzeringssysteem (de verwijsborden naar o.a. gemeentewerken, gemeentehuis e.d.) is nog niet geharmoniseerd en voldoet niet meer aan de landelijke voorschriften. In 2022 zal een beleidsnota bewegwijzering inclusief duidelijke regels worden opgesteld. Daarna kan een vervangingsplan worden opgesteld om stapsgewijs het huidige verwijsbordensysteem te uniformeren.

Risico's

Door financiële tekorten op bruggen, groen en wegen daalt het kwaliteitsniveau langzaam naar 'laag' en 'zeer laag'. Het risico daarvan is dat de gemeente steeds meer schadeclaims krijgt van inwoners.

De opbrengsten in het openbaar vervoer zijn door de coronapandemie sterk gedaald. Reizigersaantallen zijn behoorlijk teruggelopen. Zoals het nu lijkt, zal het Rijk deze lagere opbrengsten niet financieel compenseren. In dat geval zal het OV Bureau op de dienstregeling zo'n € 5 miljoen - € 10 miljoen moeten bezuinigen op het openbaar vervoer in het gebied Groningen en Drenthe. Wij houden deze ontwikkelingen scherp in de gaten en zullen de Westerwoldse belangen zo goed mogelijk proberen te behartigen richting o.a. Provincie en OV Bureau.

Financiële mutaties

Voor het vervangen van oude armaturen naar LED openbare verlichting is een MIP opgesteld van € 250.000 waarvan de kapitaalslasten kunnen worden gedekt uit de huidige begroting openbare verlichting.

Met betrekking tot wegen neemt de kwaliteit jaarlijks af, tot een weg zo slecht is dat alleen duurder groot onderhoud de weg weer veilig kan maken. Steeds meer wegen vervallen door het tekort aan budget. Het huidige budget van €1.016.000,- is nu 'goedkoper', maar in de toekomst zijn we meer kwijt. Op grond van een doorrekening door een ingenieursbureau is het advies om het budget voor wegen vanaf 2022 met € 660.000 te verhogen naar €1.676.000,-. Met dit budget vervallen onze wegen niet en werken we de achterstand weg.

Voor het beheer, onderhoud, renovatie en vervanging van de bruggen is op basis van gerealiseerde kosten de afgelopen 3 jaar een verhoging van het budget met ongeveer € 600.000 per jaar gemoeid. Vanwege de financiële positie van de gemeente is ervoor gekozen om eerst het beleidsplan bruggen op te stellen met scenario's en financiële doorrekeningen voor de raad.

Programmaonderdeel: Openbaar groen

Huidig beleid

Het beleid van Openbaar groen is opgenomen in de Nota openbare ruimte die in 2020 door de raad is vastgesteld. De rode lijn is, dat er nagenoeg geen geld is voor het vervangen van plantsoenen, het bestrijden van boomziektes en plagen, de coulissensnoei, bosonderhoud en het verwijderen van zieke bomen en herplant.

Beleid komende jaren en ontwikkeling

We weten nu nog niet wat de klimaatverandering precies gaat doen in ons gebied. Door klimaatverandering weten we wel dat er meer droogteperiodes, grotere stormen en intensievere regenval komen. Dit zal uiteindelijk invloed hebben op de inrichting en het onderhoud van ons plantsoen. Ook zijn er nieuwe boomziektes, nieuwe plagen door nieuwe invasieve exoten en de coniferenprocessierups. Met het opstellen van de NOR 2.0 zal er ook aandacht voor klimaatadaptatie zijn.

Risico's

De kans is groot dat zonder extra geld er meer meldingen komen. Meer meldingen vraagt meer inzet van de bomenploeg, waardoor minder tijd voor bomenonderhoud overblijft. De kans is groot dat door minder bomenonderhoud, er meer meldingen komen. Meer meldingen kosten meer tijd, enzovoorts.

Financiële mutaties

Om het Openbaar groen in de dorpen op basis en buiten de bebouwde kom op laag te kunnen blijven onderhouden, is in de NOR becijferd dat er jaarlijks € 150.000,- extra nodig is.

Programma 3 Bedrijvigheid en Duurzaamheid

Programmaonderdeel: Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Huidig beleid

In samenwerking met de ondernemers(verenigingen) werkt de gemeente aan aantrekkelijke bedrijfslocaties. De aanleg van snel internet via glasvezel in het buitengebied is afgerond. Met marktpartijen worden nu ook de kernen van glasvezel voorzien. De opwaardering van het hoogspanningsnetwerk en het transformatorstation in Ter Apelkanaal zal nieuwe bedrijvigheid aantrekken. De lobby voor de Nedersaksenlijn krijgt veel aandacht om zeker te stellen dat de lijn via Ter Apel komt te liggen en Ter Apel een station krijgt. De aantrekkelijkheid van de winkelkern Ter Apel is hoog in vergelijking met omliggende dorpen. Samen met de winkeliers en marktcoöplieden wordt er gewerkt aan het centrumplan Ter Apel.

Beleid komende jaren en ontwikkeling

Het beleid in de komende jaren gaat door op de ingezette lijn. Aantrekkelijke en voldoende ruimte voor bedrijvigheid wordt in afstemming met de provincie opgepakt. Een voorbeeld daarvan is de economische visie voor de N366-zone. Ook op andere locaties wordt gekeken naar meer ruimte voor ondernemers. Voor bedrijventerrein 't Heem wordt samen met de ondernemers gekeken naar de mogelijkheden van revitalisering.

Risico's

Geen.

Financiële mutaties

Geen.

Programmaonderdeel: Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Huidig beleid

De gemeente heeft goed contact met de ondernemers en de ondernemersverenigingen. Regelmatig worden er bedrijfsbezoeken gedaan, ook vanuit het college van B&W. De gemeente is lid van de ondernemersverenigingen, neemt deel aan de bijeenkomsten en organiseert ook bestuurlijke overleggen met bestuurders van de verenigingen, zoals met LTO. De lijntjes zijn kort en de bereikbaarheid van de gemeente is optimaal. Voor bedrijfskundige vraagstukken werkt de gemeente met een extern bureau dat gratis ondersteuning verleent. Startende ondernemers en ondernemers die in zwaar weer zitten, krijgen ondersteuning. Voor specifieke onderwerpen werkt de gemeente met GroBusiness, een nieuw platform voor ondernemers van de provincie.

Beleid komende jaren en ontwikkeling

Het beleid in de komende jaren gaat door op de ingezette lijn.

Risico's

Geen.

Financiële mutaties

Geen.

Programmaonderdeel: Economische promotie

Huidig beleid

De gemeente is met een stand aanwezig op ondernemersbeurzen binnen de gemeente en presenteert zich als Cittaslow-gemeente. Samen met de Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij (NOM) worden bedrijven van buiten de regio verleid om zich in Westerwolde te vestigen. Hierbij betreft het vooral grote bedrijven die op Bedrijvenpark Zuid-Groningen gevestigd kunnen worden. De gemeente stimuleert de ondernemers om samen te werken met de omgeving, zoals met de regio Emmen en het Emsland. De gemeente is aangesloten bij de Agenda voor de Veenkoloniën en voor de agrarische sector wordt er jaarlijks een netwerkbijeenkomst over innovatie in de agrarische sector in Westerwolde georganiseerd.

Beleid komende jaren en ontwikkeling

Het beleid in de komende jaren gaat door op de ingezette lijn.

Risico's

Geen.

Financiële mutaties

-

Programma 4 Onderwijs

Ontwikkelingen Onderwijs

We zien landelijk veel aandacht voor het onderwijs, met name op het gebied van: onderwijsachterstanden, achterstandsgebieden en corona achterstanden. Oost-Groningen wordt hier ook veelal in genoemd. De gemeente Westerwolde wil aandacht voor de ontwikkelingsmogelijkheden van alle kinderen zonder dat we onze ogen willen sluiten voor de belangrijke onderwerpen waar onze gemeente en regio mee te maken hebben.

We gaan de beleidsuitgangspunten die landelijk en gemeentelijk zijn opgesteld evalueren. Dit zodat we kunnen opmaken waar we staan. We willen meer samenhang proberen aan te brengen in de diverse projecten binnen het onderwijs, de doorgaande (ontwikkelings-) lijn versterken als ook de verbinding maken/versterken met de andere beleidsterreinen. Vanuit de evaluatie kijken we wat alle activiteiten, projecten en samenwerking voor onze kinderen doen en waar we juist meer dan wel minder op inzetten en waarom.

Daarnaast heeft de coronacrisis geleid tot het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Het NPO is een tijdelijk programma van 2,5 jaar (t/m 2023). Het doel is achterstanden (ook brede ontwikkeling) opgelopen tijdens corona tegen te gaan. Het hele onderwijsveld is meegenomen in het programma, van voorschoolse educatie, basisonderwijs tot wetenschappelijk onderwijs. Het landelijk programma wordt in samenwerking tussen scholen, gemeenten en de rijksoverheid uitgevoerd. Scholen maken een analyse van de achterstanden en nemen passende maatregelen. Wij gaan medio dit jaar op basis van de analyse van scholen inventariseren waar de grootste behoeftes van scholen liggen. We proberen zoveel mogelijk verbindingen/versterking te maken met ons huidige (gemeentelijke) aanbod.

Ontwikkelingen Onderwijsachterstandsbeleid

Wij kennen al een aantal jaren een onderwijsachterstandenbeleid (OAB) met als doel om onderwijsachterstanden van kinderen vroegtijdig te signaleren en te bestrijden. Het accent ligt daarbij op voor- en vroegschoolse educatie (vve). De ambitie is om peuters en kleuters met een (taal)achterstand zo goed mogelijk voor te bereiden op de basisschool, zodat ze met zo min mogelijk achterstand naar groep 3 kunnen. Vanuit allerlei onderzoeken over de (onderwijs) Regio Oost Groningen, de documentaireserie 'Klassen' en Corona-achterstanden is onderwijsachterstandenbeleid (OAB) weer volop in de aandacht.

Ook wij vinden het nog steeds van groot belang dat alle kleuters een goede start op de basisschool maken. Daarom blijven wij ons inzetten voor onderwijsachterstanden en VVE-beleid en willen we ons beleid evalueren en kijken waar we (specifieker) op in kunnen/moeten zetten. Door een nieuwe verdeelsystematiek werd het OAB-budget voor Westerwolde in 2019-2022 groter. De huidige periode loopt van 2019-2022. In 2023 start weer een nieuwe OAB-financieringsperiode. Daarnaast zijn vanuit de landelijke politiek plannen voor een stelselwijziging voor de kindvoorzieningen in de maak op basis van mogelijke scenario's.

Ontwikkelingen onderwijshuisvesting

In november 2020 is door uw raad het nieuwe IHP vastgesteld. Vanuit het IHP zijn Bellingwolde, Blijham en RSG Ter Apel (ISK) aangemerkt als huisvesting met een hoge prioriteit. In de eerste helft van dit jaar is met de drie verschillende schoolbesturen in Bellingwolde gestart met een traject om te komen tot een gezamenlijke onderwijsambitie voor het dorp/omgeving Bellingwolde. Ook is intussen met de RSG het overleg opgestart voor de huisvesting van de ISK in Ter Apel. De verwachting is dat wij in de eerste helft van 2022 ook met Blijham in overleg gaan treden om de planvorming op te starten.

Risico's/ Financiële mutaties

De uitvoering van het IHP vraagt grote investeringen. Hiervoor is in de begroting onvoldoende budget geraamd. Gezien de financiële situatie wordt dit geen gemakkelijke opgave. De haalbaarheid van de uitvoering van het IHP is hiervan afhankelijk. Daarbij zijn bouwmaterialen en bouwkosten de afgelopen periode (door corona) aanzienlijk gestegen. Hierdoor vallen de geschatte kosten, zoals opgenomen in het IHP, mogelijk hoger uit.

Financiële mutatie

De uitvoering van het IHP vraagt een jaarlijkse dotatie aan de reserve van € 400 duizend structureel. Dit is om de investeringslast van de in het IHP opgenomen projecten in zijn totaliteit te kunnen uitvoeren. Wij kiezen er echter voor om dit meer gefaseerd in de begroting op te nemen. Vooralsnog willen wij in de begroting budget vrij maken voor uitvoering van de door de raad geprioriteerde projecten (Bellingwolde, Blijham en ISK Ter Apel). Dit vraagt de eerste jaren een ophoging van de begroting van € 150 duizend structureel. Bij de herijking van het IHP in 2024 moet duidelijk worden of de andere projecten op dat moment nog steeds noodzakelijk zijn. Dit hangt mede samen met de ontwikkeling van de leerlingaantallen de komende jaren.

Programma 5 Sport, Cultuur en Recreatie

Ontwikkelingen Sport en Bewegen

De Sport- & Bewegvisie “Iedereen kan meedoen!” van de gemeente Westerwolde 2018-2022 stelt zowel de kaders als geeft de actiepunten weer waar wij mee aan de slag zijn om alle inwoners uit de gemeente zo actief mogelijk te laten zijn. Voor de jaren 2020 t/m 2022 stelt het rijk middelen beschikbaar voor de uitvoering van het Lokaal Sportakkoord. Door de intrede van het corona-virus, met als gevolg dat verenigingen en organisaties andere prioriteiten hadden, zal de uitvoering vooral in de tweede helft van 2021 en in 2022 plaatsvinden. Landelijk zien we dat sporten en bewegen niet een doel op zich is, maar een middel om te komen tot een gezonde leefstijl, participatie en sociale samenhang. De raakvlakken met andere beleidsterreinen worden dan ook steeds groter. Bij het opstellen van een vervolg op de Sport- & Bewegvisie zal (nog) meer rekening gehouden moeten worden met deze ontwikkeling. Daarnaast komt er een gemeentelijk vastgoedplan waarvan de sportaccommodaties deel uit maken. Ook is er een verplichting vanuit het rijk aan de basisscholen om in schooljaar 2023-2024 te voldoen aan de beweegnorm van 2 lesuren vakonderwijs per week.

Ontwikkelingen Cultuur

Het jaar 2022 is het eerst jaar dat gewerkt gaat worden met een nieuwe cultuurnota, waarin ook verschillende onderdelen m.b.t. erfgoedbeleid zijn opgenomen. Speerpunten zijn daarbij a) het materieel erfgoed (monumenten), archeologie, landschapsontwikkeling (Landschapsconvenant en Grensland Schansenland) en b) het immateriële erfgoed (de Groninger taal, Westerwoldse folklore (volkskunst), lokale (orale) geschiedenis).

Het beleid met betrekking tot amateurkunst, de podiumkunsten en cultuureducatie zal grotendeels worden voortgezet, waarbij het huidige subsidiebeleid (ASV) als uitgangspunt dient en samengewerkt zal worden met de provinciale steuninstellingen (VRIJDAG, K&C en het Cultuurloket). Binnen de subsidiekaders (ASV) is er ruimte voor inhoudelijke variëteit en programmawisselingen. Vanuit de gemeente gaan we daarbij accenten leggen zoals die in de nieuwe cultuurnota worden benoemd.

De komende jaren zal het beleid van de gemeente er ook op gericht zijn om de museale samenhang te versterken, zowel inhoudelijk (programmatisch) als technisch-functioneel (uitvoering). Daarbij wordt ingezet op de verdere cultuur-toeristische profilering van de landstreek. De inhoudelijke kaders daarvan zijn o.a. omschreven in de cultuurvisie en het Cittaslow-beleid. Bijzondere aandachtspunten zijn de verdere ontwikkeling van het museale beleid van de Vesting Bourtange en Kamp De Beetse.

Het huidige ‘beleidsplan 2019-2022 van Stichting Kunstenschool ZG en Stichting Cultuurhuis de Klinker voor de gemeente Westerwolde’ loopt in 2022 af. In 2022 gaan we het huidige beleid evalueren. De evaluatie dient vervolgens als input voor het opstellen van nieuwe doelen en uitgangspunten voor 2023 en verder.

Cittaslow

We willen met ons Cittaslow netwerk en binnen onze organisatie in gesprek gaan over wat Cittaslow betekent voor Westerwolde. Op basis daarvan willen we speerpunten benoemen die bij het keurmerk en het gebied passen. Aan de hand van deze speerpunten willen we Cittaslow concretiseren en verder ontwikkelen. Dit doen we samen met het Cittaslow netwerk in Westerwolde, het landelijk netwerk, onze inwoners en de gemeentelijke organisatie.

Risico's

Een opwaardering van Museum De Baracquen in Bourtange naar de moderne eisen (beveiliging, klimaat, duurzaamheid) brengt kosten met zich mee die buiten het regulier onderhoudsplan van de Vesting Bourtange vallen.

Financiële mutaties

Voor de uitvoering van de nieuwe cultuurnota ramen wij een incidenteel budget van € 30 duizend.

Programmaonderdeel: Openbaar groen en (openlucht)recreatie

Huidig beleid

De vrijetijdseconomie richt zich in 2022 op de uitwerking en uitvoering van de 'Visie vrijetijdseconomie Oost-Groningen' en de 'Visie vrijetijdseconomie Westerwolde'. Een belangrijk onderdeel van deze visie is de regiomarketingorganisatie. Deze organisatie start in 2022 met de marketing van Oost-Groningen. Deze nieuwe marketingorganisatie zorgt voor meer professionaliteit en verder bereik. Uiteindelijk zal dit meer bezoekers naar het gebied trekken wat werkgelegenheid creëert en de leefbaarheid verbetert.

In 2022 ontwikkelen we een verbeterplan voor de wandel- en fietspaden. Een goed pad om over te fietsen of wandelen bevordert de ervaring van de bezoeker en motiveert hen om vaker bij ons te komen recreëren. Dit kan alleen met een stevige bijdrage uit het NPG en de Regiodeal. De routenetwerken die over de paden lopen worden vanaf 2022 onderhouden door Routebureau Groningen. Door dit op provinciaal niveau gezamenlijk te doen creëren we uniformiteit in de bewegwijzering van de routes.

Beleid komende jaren en ontwikkeling

Daarnaast starten we, en gaan verder met het uitwerken en uitvoeren van de programma's en projecten uit bovengenoemde visies.

Risico's

-

Financiële mutaties

De financiële bijdrage voor de regiomarketingorganisatie komt uit het reguliere budget. Om de overige uitvoering van deze programma's en projecten te realiseren zetten we in op subsidieprogramma's samen met een cofinanciering uit het reguliere budget.

Programma 6 Sociaal Domein

Ontwikkelingen Sociaal Domein

We realiseren stap voor stap de beleidsvoornemens uit de Visie Sociaal Domein en het beleidskader specifieke doelgroepen zorg. De speerpunten hierbij zijn het meer integraal en gebiedsgericht werken en lokale samenwerking met andere organisaties. Het beleidskader specifieke doelgroepen valt onder de paraplu van de beleidsvisie Sociaal Domein en gaat op het specifiek doelgroepenbeleid voor kwetsbare inwoners in. Voor beschermd wonen is in 2020 het programma beschermd wonen en opvang 2020 – 2025 Groninger gemeenten vastgesteld. Ook is door alle Groninger gemeenten het actieprogramma geweld hoort nergens thuis vastgesteld.

Ontwikkelingen Pilot gebiedsgericht werken

We zijn in 2021 gestart met een pilot gebiedsgericht werken in Midden-Westerwolde, waarin we ervaring opdoen in het gebiedsgericht werken, het opzetten van een volwaardig gebiedsteam en de benodigde communicatie, huisvesting etc. We gaan werken volgens de zogenaamde 'omgekeerde toets', waarbij medewerkers verdergaand zijn geprofessionaliseerd met focus op de hulpvraag in plaats van de wet- en regelgeving. Op basis van deze ervaringen gaan we in 2022 ook in Noord- en Zuid-Westerwolde gebiedsteams realiseren. Hierbij wordt via korte lijnen lokaal samengewerkt met partijen in het gebied (onderwijs, SWW, huisarts, zorgpartijen, politie, GKB, corporaties en niet te vergeten, de inwoners).

Ontwikkelingen Jeugd

Samen met de andere gemeenten kopen wij in de provincie Groningen alle jeugdhulp (zorg in natura-ZIN) regionaal in via de RIGG. Gemiddeld ontvangen zo'n 500 cliënten in Westerwolde deze Jeugdhulp. Daarnaast verstrekt Westerwolde aan zo'n dertig cliënten een PGB. De afgelopen jaren zijn de kosten voor deze jeugdhulp fors gestegen. Gelukkig zien wij nu een afvlakking in de kosten. In het actieplan Jeugdhulp hebben we een aantal interventies beschreven die moeten leiden tot een verdere besparing op de uitgaven Jeugdhulp én op een verdere verbetering van de kwaliteit en nabijheid van de jeugdhulp.

Onder druk van de financiën hebben wij samen met de andere gemeenten een stip op de horizon gezet waarin we veel meer lokaal en taakgericht de hulpverlening willen organiseren. Dit moet een andere wijze van inkoop opleveren. Dit staat gepland voor 1 juli 2022. Hierbij is tevens besloten om in de periode tot 2024 lokaal te experimenteren met alternatieve vormen van inkoop. In 2025 worden de resultaten van deze experimenten omgezet in een nieuwe vorm van inkoop. Zelf verwachten wij komend jaar vooral de lichtere (ambulante) hulpverlening meer lokaal met vaste personen te hebben georganiseerd. Waar mogelijk doen wij dat zonder indicatie. Deze beweging monitoren wij zodat we de effecten duidelijk zichtbaar kunnen maken.

Ontwikkelingen WMO

Langer thuis wonen, de invoering van het abonnementstarief, maar ook de vergrijzing zijn ontwikkelingen die van invloed zijn op de WMO. De komende periode wordt gewerkt aan de 12 speerpunten die genoemd zijn in het beleidskader specifieke doelgroepen. Bij beschermd wonen hebben we hierbij te maken met de transformatiebeweging, die we graag willen inzetten van beschermd wonen naar beschermd thuis, maar ook met de invoering van het landelijk verdeelmodel en de gevolgen van het woonplaatsbeginsel.

Verder wordt ook gekeken naar hoe we de inkoop willen doen voor beschermd wonen vanaf 2023. Tenslotte wordt er, net als bij de jeugdhulpverlening, steeds vaker gekeken of er taken naar het

voorliggend veld verschoven kunnen worden. Bovenstaande ontwikkelingen bieden kansen en risico's voor de kostenstijging van de WMO die zich het afgelopen jaar heeft ingezet.

Ontwikkelingen Sociale Werkvoorziening

Ondanks een verhoging van de rijksbijdrage voor de WSW ter compensatie voor de stijgende lonen, hebben onze beide leerwerkbedrijven nog steeds te maken met tekorten op de exploitatie; Wedeka nog meer dan Afeer. Afeer zet in 2022 vol in op arbeidsparticipatie van haar cliënten. Verder zijn ze bezig met aanpassingen in de huisvesting en wordt een kostenreductieprogramma opgesteld. Een en ander met het doel de kosten van het bedrijf zoveel als mogelijk te reduceren. De besluitvorming rondom het bedrijfsplan Wedeka moet duidelijk maken welk scenario in 2022 wordt uitgevoerd om de tekorten terug te brengen.

Ontwikkelingen Algemene Bijstand

In januari 2021 zijn wij begonnen met een bijstandsbestand van 490 uitkeringen. Uit analyses zien wij dat het bestand een dalende trend heeft, die ondanks de Coronacrisis, door lijkt te zetten. Toch moeten wij er rekening mee houden dat het bestand de komende jaren vanuit macro-economische ontwikkelingen kan gaan stijgen. Het is daarom zaak actief te blijven inzetten op een actief re-integratiebeleid volgens de 1-2-3-methode en het hanteren van een strenge maar rechtmatige poort.

Gelet op de ontwikkelingen rondom de Coronacrisis en haar effecten op de economie, heeft het Rijk ook geanticipeerd op de te verwachten groei van werkloosheid en daarmee een toename van personen met een niet beheersbare schuldenpositie. Het Rijk heeft gelden voor de uitvoering van de noodzakelijk geachte crisisdienstverlening voor de periode tot en met 2024 beschikbaar gesteld. Het aanvullende pakket bestaat uit 4 bouwstenen, te weten: intensieve ondersteuning en begeleiding naar nieuw werk (waaronder crisisdienstverlening door de mobiliteitsteams + impuls doelgroep banenafpraak + impuls gemeentelijke re-integratie dienstverlening), scholing en ontwikkeling voor behoud van werk, de bestrijding jeugdwerkloosheid en de aanpak van armoede en schulden.

Een deel van deze gelden zal worden uitbetaald aan de centrumgemeenten van de arbeidsmarktregio. Het is daarom van belang dat wij goed aangesloten blijven bij de arbeidsmarktregio Werk in Zicht (WiZ). We kunnen op deze wijze extra inzetten op begeleiding, scholing en omscholing van werkzoekenden naar kansrijkere branches.

Ontwikkelingen Schuldhulpverlening

Ook in het jaar 2022 zullen de door de raad gestelde kaders uit het in 2020 vastgestelde beleidsplan schuldhulpverlening leidend zijn, waarbij de nadruk van de uitvoering zal blijven liggen op preventie, vroegsignalering, terugdringing van schulden en nazorg. Hierbij werken we samen met de GKB, het Voorportaal schuldhulpverlening van Welzijn Westerwolde en overige (keten)partners.

Omdat de vierjarige raamovereenkomst met de GKB per 1 januari 2022 eindigt wordt, in het belang van onze inwoners, bekeken hoe we de goede samenwerking met de GKB ook na genoemde datum kunnen voortzetten. Hierbij wordt de geldende (inkoop-)regelgeving in acht genomen. Per januari 2021 is gestart met de hulpverlening aan ondernemers.

Ontwikkelingen huisvesting en inburgering statushouders

De gemeente Westerwolde heeft vanuit het rijk een jaarlijkse taakstelling voor het huisvesten van statushouders, waarbij de huisvesting en de maatschappelijke begeleiding wordt uitgevoerd door Stichting Welzijn Westerwolde. Toezicht op het halen van de jaarlijkse taakstelling vindt plaats door de Provincie.

Door een overspannen woningmarkt in combinatie met een hogere taakstelling huisvesting statushouders is het voor gemeenten steeds lastiger (tijdig) aan de taakstelling te kunnen voldoen. Daarnaast gaat het stelsel betreffende de inburgering per 1 januari 2022 wijzigen.

In het nieuwe stelsel wordt voorzien in een doorlopende lijn vanuit de asielopvang. Hierbij krijgt de gemeente de regierol. In de aanpak is veel meer aandacht voor de persoonlijke omstandigheden en mogelijkheden van de statushouder. Er vindt een brede intake plaats, waaronder een leerbaarheidstoets. Deze toets helpt bij de keuze van de gepaste leer-werkroute. Dit komt in het persoonlijke "Plan Inburgering en Participatie" (PIP).

Tevens wordt voor de inburgeringscursus het leenstelsel afgeschaft en vervangen door de gemeente aangeboden leerroutes. Met de stelselwijziging kan de gemeente de driehoek opleiding, werkgever en werknemer versterken. Ook biedt de wijziging mogelijkheden om de kennis en ervaring die statushouders vanuit hun eigen land meenemen veel beter mee te wegen, om zo de juiste leer-werkroute te kiezen en de kans op een snellere en duurzame uitstroom naar werk te vergroten.

Tevens zal worden ingezet op het activeren en ontzorgen van de statushouder, door middel van inhouden van woon- en zorgkosten en verstrekken leefgeld in de eerste zes maanden na huisvesting. In 2020 is gestart met een gezamenlijk provinciaal inkooptraject voor de "Onderwijsroute" en de verdere ambtelijke voorbereidingen voor de verdere uitvoering van het nieuwe stelsel. Hierbij streven we ernaar de leerroutes "B1" en "Zelfredzaamheid" dichtbij de doelgroep in te richten.

Ontwikkelingen peuteropvang AZC

Op dit moment hebben wij als gemeente nog geen actief beleid op peuteropvang bij ons AZC. Wij vinden dit wel een belangrijk aandachtspunt en hebben de grootste aanbieder van peuteropvang in onze gemeente opdracht gegeven om te onderzoeken of we voor deze kinderen een peuteropvang kunnen gaan starten. Naast dat wij het als gemeente van belang vinden om peuters in de asielopvang een goed voorschools aanbod te bieden, heeft ook het ministerie van OCW uitgesproken dat zij alle peuters die in een asielopvang verblijven gebruik willen kunnen laten maken van een vve-aanbod. De Onderwijsinspectie gaat de komende periode in gesprek met gemeenten die een asielopvang hebben om peuteropvang voor peuters in asielopvang nader te bespreken. Dat kan een aanbod binnen de opvang zijn maar ook reguliere vve-groepen waar asielpeuters aan deelnemen.

Risico's

In 2021 zitten we nog steeds in de Coronacrisis. Welke financiële effecten deze crisis in 2021 en verder voor de Werkleerbedrijven zullen hebben is nog niet duidelijk. Ook is er nog geen duidelijkheid of het Rijk met verdere financiële compensatie zal komen voor deze bedrijven. Dit brengt een financieel risico met zich mee. Ook de ontwikkelingen rondom Wedeka brengen een financieel risico met zich mee.

De Coronacrisis heeft nog niet geleid tot een substantiële stijging van het aantal cliënten vanuit de gemeente Westerwolde bij de GKB te Assen. Mogelijk kan na de afloop van de Coronacrisis, en eventueel daarmee het beëindigen van de steunmaatregelen, alsnog het aantal inwoners/ondernemers in de schuldhulpverlening toenemen. De coronacrisis kan ook zijn weerslag hebben op de inzet van duurdere vormen van (jeugd)hulp. De omvang hiervan is nog moeilijk in te schatten.

Vanaf 2019 is er geen inkomensafhankelijke bijdrage meer voor de huishoudelijke hulp. Dit heeft een aanzienlijke stijging in de kosten gegeven. Ook bij woonvoorzieningen blijkt steeds duidelijker dat het door ons begrote budget niet toereikend is. Wij zullen de advisering van de VNG over de huishoudelijke hulp gaan volgen. Zo stelt zij voor om de financiële draagkracht te betrekken in het onderzoek. Hierbij dient rekening gehouden te worden met de uitspraak van de Centrale Raad van

Beroep uit 2016. Hier is toen aangegeven dat huishoudelijke hulp onder de WMO valt en niet vanuit de bijzondere bijstand mag worden verstrekt. Mogelijk zou dit afgewezen kunnen worden gebaseerd op voorzienbaarheid. Hierover is nog geen jurisprudentie. We gaan dit toch overwegen indien de regering het schrappen van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage niet schrapt of er een financiële compensatie tegenover stelt.

Financiële mutaties

Het kabinet stelt voor 2021 € 613 miljoen beschikbaar aan gemeenten voor het oplossen van de acute problematiek in de jeugdzorg. Met dit geld komt er onder andere ruimte om de crisiscapaciteit in de jeugd-ggz uit te breiden en wachttijden aan te pakken. Daarnaast bieden de jeugdmiddelen ruimte om de uitvoering van de jeugdwet te verbeteren en de tekorten op de jeugdzorg terug te dringen. Deze financiële middelen komen bovenop de eerder toegezegde € 300 miljoen voor 2021. Voor de gemeente Westerwolde was dit een bedrag van € 460 duizend.

Tegelijkertijd is het Rijk bezig met de herverdeeleffecten van het gemeentefonds. De voorlopige cijfers zijn inmiddels bekend gemaakt. Voor de gemeente Westerwolde pakt het herverdeeleffect nadelig uit en bedraagt € 19 per inwoner (ongeveer € 490 duizend nadelig). Of er daadwerkelijk van de beschikbaar gestelde middelen voor de jeugdzorg wat overblijft is nog maar de vraag.

Om hierop de te anticiperen willen wij voor het sociaal domein een taakstelling op nemen van € 200 duizend voor 2022 met een evenredige groei van € 500 duizend naar 2025. Wij denken dit op verschillende manieren te kunnen bereiken:

- Verhogen bijdrage Gehandicaptenparkeerkaart naar € 50,- (€6 duizend)
- Versterken van de Poort tot Algemene Bijstand (€38 duizend)
- Uitvoering actieplan Jeugdhulp (€100 duizend)
- Maatregelen beheersing kosten abonnementstarief huishoudelijke hulp 1 (€ 500 duizend)
- Overschot Peuteropvang (jaarrekening 2020) structureel aframes (€ 130 duizend)

Programma 7 Milieu en Volksgezondheid

Programmaonderdeel: Volksgezondheid

Huidig beleid

Onze wettelijke taken op het gebied van de volksgezondheid zijn vastgelegd in de Wet Publieke Gezondheid. Zij worden uitgevoerd door de GGd. Wij sluiten elk jaar een Dienstverleningsovereenkomst (DVO) af met de GGd. Extra taken op het gebied van vroegsignalering van achterstanden en preventie leggen wij daarin ook vast. De visie op het sociaal domein, het Beleidskader bijzondere doelgroepen en onze lokale werkagenda met Menzis vormen de basis voor ons lokaal gezondheidsbeleid.

Beleid komende jaren en ontwikkeling

In 2021 wordt een kerntakendiscussie gevoerd met de GGd. Ook komt dit jaar ons lokaal preventieakkoord tot stand. Speerpunt voor ons beleid de komende jaren wordt het terugdringen van Roken, Alcoholgebruik en Overgewicht. Als JOGG-gemeente zetten wij daarbij veel in op jeugd. Voor volwassenen voeren wij projecten uit als de "Gecombineerde Leefstijl Interventie" en "Voel je Goed!".

In het gebiedsgericht werken brengen wij de aansluiting tussen onze huisartsen en het gemeentelijk sociaal domein tot stand. Er komt één aanspreekpunt in de gemeente voor onze huisartsen en een verwijzfunctie voor de huisarts naar het sociaal domein. Binnen het project Koplopergemeente Onafhankelijke Cliëntondersteuning worden we hierin gefaciliteerd door VWS.

In de pijler Gezondheid van de Regiodeal Oost-Groningen wordt ingezet op de aansluiting tussen preventie en ziekenhuiszorg.

Risico's

De kerntakendiscussie met de GGd wordt gevoerd in de Gemeenschappelijke Regeling. Het Algemeen bestuur besluit uiteindelijk.

Financiële mutaties

De kerntaken discussie kan leiden tot een lagere bijdrage aan de GGd. Voor de uitvoering van het lokaal preventieakkoord ontvangt de gemeente middelen van het rijk. De aansluiting van de huisartsen op het gemeentelijk domein vraagt in eerste instantie een financiële investering in menskracht en systeem. Daar staat tegenover dat we in 2021 eenmalig middelen hebben ontvangen van VWS (meicirculaire) die we over 2 jaar kunnen gebruiken voor de versterking van de Onafhankelijke Cliëntondersteuning.

Programmaonderdeel: Riolering

Huidig beleid

Het beleidsplan (Water en Riolerings-Plan 2021-2025) is in december 2020 door de raad vastgesteld. Uit de momenteel uitgevoerde riolinspecties blijkt achterstallig onderhoud aan de riolering. Eind 2021 zijn alle inspecties afgerond en is de kwaliteit van de riolering in de gehele gemeente in kaart gebracht. Hierna wordt een 5-jarig vervangingsplan opgesteld. Vanaf 2022 zal gestart worden met de planmatige rioolvervangings- en renovatie.

Klimaatadaptatie; de stresstest klimaatadaptatie is afgerond en momenteel wordt gewerkt aan het maatregelplan. Vanaf 2022 zal ook de uitvoering van klimaatmaatregelen gaan starten.

Beleid komende jaren en ontwikkeling

De komende jaren zal het beleid voor klimaatadaptatie verder worden uitgewerkt.

Risico's

Door achterstallig onderhoud aan de riolering, ontstaat schade aan wegen en zijn incidenten en noodreparaties mogelijk.

Financiële mutaties

In de financiële onderbouwing van het vastgestelde beleid is rekening gehouden met rioolvervangingen en het in projecten meenemen van klimaatmaatregelen. Eventueel separaat uit te voeren klimaatmaatregelen kunnen leiden tot extra kosten. In het op te stellen Klimaatmaatregelplan zal dit worden opgenomen.

Programmaonderdeel: Afval

Huidig beleid

De raad heeft op 26 augustus 2020 het Grondstoffenplan Westerwolde 2021-2026 vastgesteld. Hiermee is de wijze van inzameling van huishoudelijk afval en de afvalstoffenheffing voor alle inwoners gelijk geworden. Met dit beleid willen we een maximaal hergebruik van grondstoffen uit het huishoudelijk afval realiseren, waarbij we tegen aanvaardbare kosten een goede service aan de inwoner kunnen leveren. Om dit te bereiken zijn de volgende maatregelen genomen:

- Inzameling afval: GFT, chemisch afval, papier, glas en textiel kunnen gescheiden van het restafval worden ingezameld. Op de twee milieustraten kunnen alle verplicht te scheiden afvalstoffen gescheiden worden ingeleverd. Hiernaast is een proef opgezet om PMD nog gescheiden aan te kunnen bieden. Bedrijfsafval wordt niet ingezameld.
- Verwerking afval: Restafval wordt verwerkt door Omrin. Middels een sorteerinstallatie worden diverse grondstoffen uit het restafval gehaald en wordt het vervolgens verbrand in de Restafval Centrale in Harlingen. Grondstoffen worden bij diverse fabrikanten afgezet om te worden gebruikt voor nieuwe producten of om weer opnieuw te worden toegepast.
- Inzamelmiddelen: Alle afvalcontainers zijn uitgerust met een chip voor een goed containerbeheer waarmee ook per leging een tarief kan worden opgelegd. Inwoners hebben de gelegenheid om papier in een container aan te bieden. Bij diverse appartementen worden de bovengrondse afvalcontainers vervangen door ondergrondse containers.
- Communicatie: Om het ontstaan van afval te beperken en het scheiden van de diverse afvalstromen te bevorderen, worden inwoners regelmatig voorzien van de nodige informatie.

Beleid komende jaren en ontwikkeling

Naar aanleiding van de ervaringen met het huidige beleid, de ontwikkeling van de scheidingstechnieken en het landelijk afvalbeleid, zal het beleid aangepast kunnen worden. Met name de eventuele bouw van een nieuwe milieustraat en de inrichting ervan zijn aanleiding om dit aan te passen aan de nieuwste ontwikkelingen. Er zal meer samen kunnen worden gewerkt met kleinere bedrijven en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt om meer grondstoffen uit het grof vuil te halen om deze nuttig te gebruiken.

Risico's

De landelijke overheid zal meer doen om het ongescheiden restafval, dat wordt verbrand, terug te dringen. Gemeenten moeten dan rekening houden met een hogere verbrandingsbelasting op het restafval. Daarnaast zijn de schommelende marktprijzen voor grondstoffen een risico. Dit heeft vooral effect op de kosten voor de milieustraten.

Financiële mutaties

Op korte termijn zijn geen grote financiële mutaties te verwachten boven de normale jaarlijkse prijsindexering, afgezien van de genoemde risico's.

Programmaonderdeel: Milieubeheer

Huidig beleid

Handhavingsbeleid: de uitvoering gebeurt door de ODG.

Beleid op het gebied van bodem/grondverzet: grondverzet en onderzoeksverplichtingen worden uitgevoerd overeenkomstig de vastgestelde bodemkwaliteitskaarten en de nota bodembeheer.

Geluidbeleid agrarische bedrijven: voor vergunningsplichtige bedrijven gelden dezelfde eisen als voor meldingsplichtige inrichtingen.

Uitvoering van het totale milieupakket: de uitvoering gebeurt door de ODG.

Komende jaren en ontwikkelingen

Mogelijke ontwikkelingen in verband met de invoering Omgevingswet (thans voorzien in 2022) en het daaruit voortvloeiend Omgevingsplan.

Per 1 januari 2022 gaat de ODG over op een nieuw financieringsmodel (outputfinanciering).

Risico's

Thans zijn er geen actuele risico's bekend. Niet uitgesloten is dat er zich nu nog onbekende bodemverontreinigingen op gemeentelijke percelen bevinden die gesaneerd moeten worden, terwijl tevens kosten van meerwerk en organisatiekosten van de ODG en eventuele onderzoekskosten voor bodem geluid en lucht niet zijn uitgesloten.

Financiële mutaties

Het nieuwe financieringsmodel van de ODG leidt tot een hogere deelnemersbijdrage.

Programmaonderdeel: Begraafplaatsen

Huidig beleid

Iedere gemeente is wettelijk verplicht een begraafplaats te hebben, de mogelijkheid te geven tot begraven, zorg te dragen voor een begrafenis als een overledene geen nabestaanden heeft en een register te voeren van uitgegeven graven. Dit is opgenomen in de Wet op de Lijkbezorging en het Besluit op de Lijkbezorging. De gemeente Westerwolde beschikt over 10 gemeentelijke begraafplaatsen en voorziet daarmee in de mogelijkheid om te begraven of bij te zetten en biedt een plaats voor de nabestaanden om te herdenken.

Beleid komende jaren en ontwikkeling

De gemeente Westerwolde beschikt nog niet over een natuur(lijke) begraafplaats. De behoefte om begraven te worden in een meer natuurlijke omgeving neemt echter toe. Op de begraafplaats Ter Apel (Poortweg) is een nog niet ingerichte ruimte beschikbaar voor uitbreiding. Deze zou geschikt kunnen zijn voor natuur(lijk) begraven. Dit zal de komende jaren worden onderzocht en vervolgens zal er beleid op worden gemaakt.

Risico's

De gemeente heeft onvoldoende budget om graven die terugvallen aan de gemeente te ruimen en geschikt te maken om opnieuw uit te kunnen geven. Hierdoor lopen we het risico dat er op den duur geen ruimte meer is op de begraafplaatsen om te kunnen begraven. Dankzij een MIP 2105 'Ruimen en opnieuw uitgeven van graven' wordt met een eenmalige actie wel ruimte gemaakt op de begraafplaats Kapelweg in Ter Apel.

Programma 8 Wonen

Programmaonderdeel: Ruimtelijke ordening

Huidig beleid

Het huidig beleid op het gebied van ruimtelijke ordening wordt met name gevormd door de bestemmingsplannen en de Omgevingsvisie.

Beleid komende jaren en ontwikkeling

De ontwikkeling en het beleid voor de komende jaren is gekoppeld aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2022. De minimale acties zijn dan uitgevoerd en het werken aan een nieuw Omgevingsplan is gestart. Doel is eind 2022 een uitgewerkt Omgevingsplan te hebben. In het jaar daarop werken we in een verzonnen situatie met dit plan om te ervaren of de theorie van het plan de praktijk doorstaat. Wat betekent bijvoorbeeld een sterkere nadruk op gezondheid naast wat we al gewend zijn in de ruimtelijke ordening? De ervaringen worden in het definitieve ontwerp verwerkt. Daarna gaat het ontwerp de inspraak in.

Het jaar 2022 is dus het jaar van de praktijk. Dan ervaren de partijen wat goed loopt en wat moet worden verbeterd. Dit geldt intern maar ook voor de samenwerking met andere partijen zoals de Omgevingsdienst, de Veiligheidsregio en bijvoorbeeld de GGD.

Naast de Omgevingswet treedt per 1 januari 2022 ook de Wet Kwaliteitsborging Bouw in werking. Dit heeft grote invloed op het proces en het beleid van de vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). Veel bouwwerken worden namelijk vergunningvrij voor het bouwtechnische deel van de aanvraag. Er is dan alleen een bouwmelding nodig. De toetsing van het bouwtechnische deel wordt gedaan door iemand van buiten. Wij controleren nog wel de kwaliteit, het bestemmingsplan en of het voldoet aan redelijke eisen van welstand.

Door het wegvallen van enkele toezichtstaken, komt er meer aandacht voor handhaving tijdens het bouwproces en op illegale situaties/bouwwerken. Doel is om eind 2021 alle processen hiervoor ingericht te hebben en hiervoor klaar te zijn. Het jaar 2022 is een leerjaar en overgangsjaar. In de volgende jaren worden ook grotere en ingewikkelde gebouwen opgenomen.

Risico's

De bredere inhoud en de nieuwe werkwijze als gevolg van de Omgevingswet vragen extra tijd van de organisatie. De Wet kwaliteitsborging Bouw veroorzaakt ook verschuivingen in het werk. Het jaar 2022 zal een leerjaar worden.

Financiële mutaties

Voor zover nu bekend is het voor de implementatie van de Omgevingswet beschikbaar gestelde krediet voldoende. Het financiële risico zit voornamelijk in het maken van het Omgevingsplan en alles wat daarmee samenhangt. De verwachting is dat er in de loop van 2021 meer inzicht komt in de kosten van dat plan en of het beschikbaar gestelde krediet afdoende is. Tot die tijd worden financiële wijzigingen niet verwacht.

Zoals hiervoor reeds vermeld zal, indien de Wet Kwaliteitsborging Bouw per 1 januari 2022 in werking treedt, een groot deel van de bouwaanvragen wegvallen aangezien deze voor wat betreft het bouwtechnische deel vergunningsvrij zullen zijn. De legesverordening zal hierop nog aangepast

moeten worden. We zijn nog bezig om te onderzoeken om welke percentages het hier gaat voor onze gemeente Westerwolde.

Uit overleg met andere gemeenten is gebleken dat dit zelfs zou kunnen gaan om 80% van de huidige bouwaanvragen. Bij het tot stand komen van de nieuwe legesverordening zal uitgebreid gekeken worden hoe dit op een juiste manier opgevangen/ verwerkt kan worden.

Programmaonderdeel: Wonen en bouwen

Huidig beleid

Iedereen die in Westerwolde wil wonen, kan een plek vinden in de gemeente om goed en fijn te kunnen wonen. We willen een woningvoorraad die goed onderhouden is en comfortabel en daarmee klaar voor de toekomst. Waar dat nodig is moet ruimte voor vernieuwing en verbetering zijn. De *Woonvisie Westerwolde 2019 – 2024: Vernieuwen en vitaal houden* biedt ruimte voor nieuwbouw. Bij het beoordelen van nieuwbouwplannen moeten we blijven kijken naar de woningen die we al hebben en welke nieuwbouw hierop de beste aanvulling is.

Deze 5 punten zijn voor ons het belangrijkste:

1. Ruimte voor kwalitatief goede nieuwbouw en vernieuwing;
2. Kwaliteitsimpuls van de (sociale) huurvoorraad;
3. Verbeteren van de particuliere voorraad;
4. Goed begeleiden van de vergrijzingsopgave;
5. Verduurzaming van de woningvoorraad.

In de woonvisie staat welk soort woningen we extra nodig hebben. Omdat de vraag zal stijgen, of omdat de bestaande woningen niet meer goed genoeg zijn. Nieuwbouw doen we op structuurversterkende plekken. Dat betekent dat we nieuw bouwen op plekken waar dit voor de omgeving voor de meeste voordelen zorgt.

Elke 4 jaar maken we prestatieafspraken met de woningcorporaties (Acantus en WoonZorg) over de sociale huurvoorraad. Samen met de Bewoners Organisatie Westerwolde (BOW) overleggen we over onderwerpen als betaalbaarheid, onderhoud en de nieuwbouw van huurwoningen. Elk jaar kijken we of we of de afspraken moeten aanpassen.

Daarnaast willen we goed zorgen voor de woningen die er al staan. We willen mensen waar nodig helpen de woningen aan te passen voor de toekomst. Bijvoorbeeld door energiebesparende maatregelen te treffen of een badkamer of slaapkamer op de begane grond te maken. Dat doen we door hiervoor leningen aan te bieden.

Wij werken samen met de regio in het Regionaal Woon- en Leefbaarheidsplan Oost-Groningen (RWLP) en de uitvoering van de Regio Deal Oost Groningen. In de regio staan we voor dezelfde uitdagingen: het aantal oudere inwoners neemt de komende jaren sterk toe. Het aantal jongere inwoners neemt af. Veel woningen in de regio zijn verouderd. Door samen aan deze uitdagingen te werken bereiken we meer. Wij werken eraan dat het goed leven is voor jong en oud in onze regio en dat we winkels, (openbaar) vervoer, horeca, zorg en buurthuizen in de buurt kunnen houden.

Elke gemeente in Nederland moet in 2021 een transitievisie warmte (TVW) opleveren. Dit is een visie waarin staat hoe we in de toekomst onze gebouwen en woonhuizen willen verwarmen en met welke energiebron we in de toekomst koken. We willen van het gas af en we willen het energieverbruik verlagen. De visie is een opgave uit het Klimaatakkoord. De financiering hiervoor komt van de rijksbijdrage Warmtefonds. De uitvoering van deze plannen start direct in 2022. De raad bepaalt uiteindelijk de volgorde en het tijdpad van de aanpak.

Beleid komende jaren en ontwikkeling

Het woonbeleid van dit moment is vastgesteld voor de periode 2019-2024. De markt is sinds 2019 wel veranderd. In 2020 zijn nieuwe bevolkingsprognoses uitgevoerd en in 2021 nieuw woningmarktonderzoek. Ook moeten we bekijken welk effect de coronapandemie heeft op woonwensen. Op basis van nieuwe gegevens kan het nodig zijn het woonbeleid aan te passen.

Risico's

-

Financiële mutaties

We zijn bezig met aanvraag voor het Volkshuisvestingsfonds (VHF). Daarvoor is een deel cofinanciering nodig vanuit de gemeente. Waar mogelijk gaan we daarvoor bestaande of lopende projecten en budgetten voor de fysieke leefomgeving gebruiken. Als dat niet lukt komen we naar de raad voor een besluit over de cofinanciering.

Programma 9 Inwoners en Bestuur

Programmaonderdeel: Bedrijfsvoering

Huidig beleid

Door de coronacrisis zijn we in 2019 plotseling op een andere manier gaan werken. Vanuit iedere plek in de wereld moest het ineens mogelijk zijn om te werken. Na wat opstartproblemen hebben we in 2019, uitlopend in 2020 ons een nieuwe werkwijze mogelijk gemaakt. Deze nieuwe manier van werken is in een aantal gevallen meteen goed ingericht, maar in net zoveel andere gevallen nog op basis van een snelle oplossing. Zoals het nu lijkt, zal deze nieuwe manier van werken ook in de toekomst overeind blijven. Om de dienstverlening structureel via deze nieuwe manier van werken te kunnen realiseren, moeten we kijken naar de huidige infrastructuur binnen onze gemeentehuizen en ons beleid binnen bedrijfsvoering. Om als voorbeeld te noemen werken we op dit moment met een verouderde telefooncentrale voor vaste telefonie en verstrekken we mobiele telefoons bij behoefte.

Beleid komende jaren en ontwikkeling

Vanuit onze kernvisie willen we vanuit alle vakgebieden samen werken aan één opdracht. Hiervoor zijn we flexibel en werken we plaats- en tijdonafhankelijk in het belang van de inwoners en de organisatie. Ook vraagt de huidige ontwikkeling dat we zelf – buiten de accountant – in staat moeten zijn om een uitspraak te doen over de kwaliteit van ons werk. Dit als basis voor rechtmatigheid en doelmatigheid, maar ook als opstap voor nieuw of bijgesteld beleid.

Deze uitgangspunten in combinatie met de nieuwe manier van werken door de coronacrisis, vraagt een ander beleid op het gebied van informatisering, automatisering, werkplekinrichting en personeelsbeleid. De komende maanden inventariseren we wat we nodig hebben om deze ontwikkeling te kunnen realiseren, waarbij we kijken naar mobiele oplossingen en niet langer vasthouden aan een vaste werkomgeving. We kiezen voor een gebiedsgerichte en opgavegerichte manier van werken. De dienstverlening voor onze inwoners houden we daarbij op peil, waarbij we daar waar mogelijk in de gebieden gaan werken. Hierbij zorgen we ervoor dat de dienstverlening van de top 3 producten van burgerzaken (Paspoort, ID-kaart en rijbewijs) in Westerwolde Noord en Zuid dichtbij te verkrijgen zijn.

Risico's

Deze nieuwe manier van werken vraagt naast aanpassingen in systemen en werkplekken ook een verandering in gedrag en hoe we werken. Deze verandering zal gepaard gaan met investeringen, waarbij het gevaar is dat we alles in één keer geregeld willen hebben. Hierdoor kan de verandering dermate groot worden, dat we geen vooruitgang boeken.

Financiële mutaties

De hele verandering vraagt investeringen, maar ook afscheid nemen van het bestaande. De kunst binnen deze verandering is om de kosten voor dienstverlening te laten afnemen. Investeren kost geld, maar moet in dit verband zeker op de middellange termijn ook geld opleveren. Denk hierbij o.a. aan lagere kosten voor werkplekken, ICT-apparatuur en reisbewegingen.

Programmaonderdeel: Bestuur/Communicatie

Huidig beleid

Door het creëren van een omgevingsgerichte organisatie willen we zorgen voor een verschuiving van een “monoloog” van de gemeente naar een “dialogoog” met de inwoners. De komende jaren zullen daarom in het teken staan van “vertellen” naar “in gesprek gaan”. Iedereen communiceert. We willen daarom bewustwording creëren onder de medewerkers, dat iedere medewerker het visitekaartje en een ambassadeur is van gemeente Westerwolde.

Ook de promotie van Westerwolde is een belangrijk aspect in de gemeentelijke communicatie. We zijn een nieuwe gemeente die op het vlak van toerisme, recreatie, cultuurhistorie en natuur erg veel te bieden heeft. We willen al het goeds dat Westerwolde te bieden heeft vanuit de Cittaslow-gedachte actief en wervend uitdragen samen met onze inwoners, ondernemers, organisaties, verenigingen en andere partners. Hiermee zetten we het merk Westerwolde samen op de kaart. We gaan hierbij gebruik maken van doelgroepgerichte marketingcommunicatie en nieuwe technologieën.

Beleid komende jaren en ontwikkeling

De komende jaren gaan we bij onze gemeentelijke communicatie meer in gesprek. En niet alleen maar vertellen. We gaan dit doen op een taalniveau dat voor de meeste inwoners te begrijpen is, via bestaande en nieuwe communicatiemiddelen. In al onze communicatie willen we zo duidelijk en open mogelijk zijn.

Westerwolde is een gemeente die veel te bieden heeft. Denk aan toerisme, recreatie, cultuurgeschiedenis en natuur. We zijn altijd bezig het merk Westerwolde op de kaart te zetten. Om zo meer toeristen, inwoners en ondernemers naar onze gemeente te krijgen. Samen met onze inwoners, ondernemers, organisaties en verenigingen willen we laten zien wat Cittaslow Westerwolde zo aantrekkelijk maakt.

Risico's

Om dit te realiseren is het van belang dat de medewerkers binnen de organisatie een andere manier van werken omarmen. Gedragsverandering is hierin het meest lastige aspect.

Financiële mutaties

Investeren in trainingen, schrijfwijzers, communicatiemiddelen en ondersteunende applicaties. Dit proberen we zoveel mogelijk binnen de bestaande budgetten op te vangen. Dit door kritisch te zijn wat we in de plaats kunnen zetten, in plaats van erbij te doen.

Programmaonderdeel: Burgerzaken

Huidig beleid

De Basisregistratie Personen (BRP) moet op orde zijn, onze inwoners moeten hierop kunnen vertrouwen. Deelname aan het landelijk project adreskwaliteit draagt onder andere hieraan bij. Het werken op afspraak heeft naast het aanbieden van digitale producten de kwaliteit van de dienstverlening verhoogd.

Beleid komende jaren en ontwikkeling

Digitalisering gaat een steeds grotere rol binnen burgerzaken spelen. Wij blijven voor de uitdaging staan om onze dienstverlening hierop door te ontwikkelen. Het face-to-face contact met klanten zal minder worden, maar de complexiteit zal toenemen. Hierdoor zal de structuur van een afdeling burgerzaken de komende jaren veranderen. Het allround zal plaats maken voor specialisme.

De komende jaren zullen er meerdere verkiezingen plaats vinden. Het organiseren van verkiezingen is ook onderdeel van verandering en vernieuwing. De evaluatie van de Tweede Kamerverkiezing zal gebruikt worden om de organisatie nieuw op te bouwen.

Risico's

Minder fysieke klantcontacten. Structuurwijziging vak-afdeling Burgerzaken.

Financiële mutaties

Investeren in e-diensten, specialistische opleidingen medewerkers burgerzaken, projectmedewerkers verkiezingen. We proberen hierbij om de investeringen terug te verdienen door middel van efficiënter werken.

Programmaonderdeel: Personeelsbeleid

Huidig beleid

Door de Covid19 pandemie is het (veilig) thuiswerken en faciliteiten hiervoor ontwikkelen een hoge prioriteit geworden. Dit loopt samen met de in 2019 vastgestelde implementatie en uitwerking van de Risico Inventarisatie en –Evaluatie (RI&E) van de arbeidsomstandigheden. De extra investeringen voor het faciliteren van het thuiswerken zijn daar niet in begroot en vragen om een incidentele investering of verschuiving van middelen. Hierbij zijn we ook afhankelijk van de uitkomsten van de Cao-onderhandelingen in het huidige jaar.

Beleid komende jaren en ontwikkeling

Vanuit de vastgestelde strategische kernvisie en het actuele sociaal jaarverslag gaan HR-thema's zoals individuele- en teamontwikkeling steeds verder gestructureerd vorm en inhoud krijgen in de ontwikkelprogramma's voor leidinggevenden en medewerkers. Het huidige opleidingsbudget is hiervoor niet berekend en moet de komende jaren structureel toenemen. De afgelopen jaren is dit steeds via een MIP gedaan. Bij de begroting 2022 en volgende jaren wordt gekeken of hiervoor middelen vrijgemaakt kunnen worden.

Risico's

Onze nieuwe organisatie bestaat nu een aantal jaren. Na een onderhoudsronde van de functiewaardering blijkt dat sommige functies toe zijn aan een herwaardering. Per saldo gaat dit een verhoging opleveren van de totale loonsom. Het (natuurlijk) verloop van medewerkers die met pensioen gaan, levert daarentegen een gedeeltelijke besparing van de loonsom op.

Financiële mutaties

Investeren in goed personeelsbeleid en goed werkgeverschap lijkt alleen maar kostenverhogend, maar het levert meer efficiency op en uiteindelijk beter gekwalificeerd personeel dat productiever en effectievere diensten en producten oplevert. Hierdoor moet op termijn deze investering lagere lasten opleveren.

Programmaonderdeel: Archief

Huidig beleid

Onze informatiehuishouding dient volledig en actueel te zijn. Niet alleen voor collega's, maar ook voor inwoners en andere belanghebbenden.

Beleid komende jaren en ontwikkeling

Er moet betere grip komen op de informatie. Meer duidelijkheid waar alle informatie zich in de organisatie bevindt, en in welke werkapplicaties. In de toekomst moet er meer gewerkt worden met het principe Archive by design. Dan wordt de keuze waar gearchiveerd wordt, in een archief- of in een werksysteem en de maatregelen die hieruit voortkomen, al bepaald bij het ontwerpen van een werksysteem. Ook andere belangen kunnen tijdens het ontwerpproces aan de orde komen, zoals privacy, beveiliging, gebruiksvriendelijkheid en open databeleid.

Nieuwe ontwikkelingen de komende jaren zijn de nieuwe Archiefwet (waarschijnlijk in 2023), de Omgevingswet, de WOO (Wet Open Overheid) en het aanhaken bij een E-depot voor ons digitaal te bewaren archief.

Risico's

Onder de nieuwe Archiefwet worden overheden verplicht om een archivaris aan te stellen en worden documenten na 10 jaar openbaar waar dat nu nog 20 jaar is.

De Wet Open Overheid is bedoeld om overheden transparanter te maken en moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. Deze wet vervangt de WOB (Wet openbaarheid van bestuur). Het grootste verschil tussen de WOO en de WOB is actieve openbaarmaking van overheidsinformatie.

In een E-depot wordt digitale informatie opgeslagen, maar ook de houdbaarheid van de informatie voor langere tijd gegarandeerd door speciaal ontwikkelde software, waardoor informatie vindbaar en bruikbaar blijft.

Financiële risico's

Wat de financiële consequenties van deze ontwikkelingen zijn is nog lastig door te rekenen. Ontwikkelingen volgen elkaar snel op. Het een en ander heeft ook te maken met de keuzes in ons toekomstig informatiebeleid.

Programmaonderdeel: ICT

Huidig beleid

Voor ICT is voor de periode 2020-2025 nog geen formeel beleid vastgesteld. Vooral nog heeft de nadruk vooral gelegen op het samensmelten van de systemen en gegevens uit de voormalige gemeenten. Daarnaast ligt de nadruk op het operationeel houden en voldoen aan de wettelijke richtlijnen van de bestaande ICT-omgeving.

De verwachting is dat er voor 2022 wezenlijke veranderingen op het vlak van ICT zullen zijn. De aanloop van die veranderingen start al in 2021. Deze veranderingen worden intern (procesoptimalisering) en extern (wet- en regelgeving) aangemoedigd en zullen worden vastgelegd in het te besluiten beleidsdocument "I-Strategie".

Beleid komende jaren en ontwikkeling

De informatiecomponent is zeer nadrukkelijk aanwezig binnen Westerwolde. Alle organisatie-eenheden hebben in meer of mindere mate steeds vaker te maken met ICT. Het gevoel bestaat echter dat medewerkers moeten werken voor de ICT, in plaats van andersom. Dat moet veranderen. Voor de komende jaren, waar reeds in 2021 mee wordt gestart, zullen de volgende onderwerpen projectmatig worden aangevlogen:

- Werken onder standaarden. Niet alleen technologische standaarden en kaders maar ook in werkwijzen intern en regie richting ICT-leveranciers met behulp van de richtlijnen van VNG-realisatie.
- Opstellen en effectueren van een leidende ICT-strategie met een "Cloud-eerst" onderlegger. Steeds meer ICT vindt in de Cloud plaats. Door de enorme schaalvergroting verwacht Westerwolde in die Cloud voordeliger met haar *automatisering* om te kunnen gaan.
- Opstellen en effectueren van leidende ICT-strategie met een "SaaS-eerst" als onderlegger. Leveranciers van gemeentelijke toepassingen zijn meestal beter in staat om in te spelen op veranderende wet- en regelgeving. Daar waar het kan laat de gemeente zich daarom meer ontzorgen en gaat daarmee in een regierol op de SaaSdienstverlening. Hier zorgt Westerwolde ervoor dat ICT voor haar werkt, in plaats van andersom. Door de schaalvergroting verwacht Westerwolde met SaaSdienstverlening voordeliger met haar *informatisering* om te kunnen gaan.
- Ondersteuning van tijd-, plaats-, apparaat onafhankelijk- en flexibel werken. ICT zal het altijd (24/7/365) veilig doen. Thuiswerken is een blijvertje, ICT moet en gaat daarop anticiperen.
- Werkplekken in een gemeentehuis zullen minder in getal zijn dan medewerkers. Flexibele inzet van papierloze werkplekken is daarom een randvoorwaarde. Medewerkers worden maximaal gefaciliteerd met minder apparaten en meer veilige ICT.
- Rationalisatie in ICT. In 2021 zijn er nog meerdere applicaties voor dezelfde functionaliteit beschikbaar. Dit is niet kosteneffectief en daarom zullen er keuzen gemaakt moeten worden.
- Focus op externe communicatie in de gemeentelijke keten en naar burgers. De ICT die vanaf 2021 wordt vervangen zal moeten passen in gemeentelijke ketensamenwerking en de interactie met burgers en bedrijven aanmoedigen.
- Huidige ICT-verleners in een andere rol laten plaatsnemen: ICT-partner GRID heeft moeite gevolg en inhoud te geven aan de veranderende eisen en wensen van een door Informatie gestuurde ICT. Westerwolde zal daarom aansturen op een andere rol binnen de ICT-waarde keten van het samenwerkingsorgaan GRID. Zij zal dit doen samen met de andere aandeelhouders.
- Op orde brengen van de gemeentebrede gegevens- en informatiestromen. Zorgen dat de gemeentelijke gegevens conform de Landelijke Voorzieningen zijn en blijven conform "éénmalige opslag, meervoudig gebruik".

- Zorgen dat de ambtelijke roep om meer regie bij afdelingen middels ICT kan worden gefaciliteerd. Daarmee kan de inzet van “business intelligence” bij Planning en Control cycli en monitoring van grote gemeentelijke budgetten zoals binnen het Sociaal Domein worden geborgd.
- Aansluiten op de vigerende wet- en regelgeving zoals Digitaal Stelsel Omgevingswet, Wet Open Overheid, Digitale Toegankelijkheid en – Duurzaamheid en de steeds verder aanscherpende informatieveiligheidsrichtlijnen (BIO) en toetsingen (ENSIA).
- Blijvend aandacht houden voor de spanning tussen zaakgericht werken (hoog volume, gestandaardiseerd, intern gericht, klein in werkpakket en kort in doorlooptijd) en digitaal samenwerken (laag volume, onvoorspelbaar qua procesverloop, in- en extern gericht, verschillend qua werkpakket en fluctuerend in doorlooptijd).

Risico's

Van alle zaken die binnen het Westerwoldse gemeentelijke bestel van belang zijn lijkt informatie de haarlemmerolie te zijn. Zonder ICT kan deze informatie daarbinnen niet stromen. De beschikbaarheid en veiligheid van deze ICT-hulpmiddelen is inmiddels van een niet meer weg te denken belang, zo is dat bijvoorbeeld tijdens de corona pandemie wel gebleken.

Niet alles is binnen ICT even belangrijk maar het hebben van een basis om zeker te zijn van de beschikbaarheid van ICT kent een zeer hoog afbreukrisico. Risico's in imagoschade, niet operationeel meer zijn, hoge financiële risico's en gevoel van onveiligheid zijn zeker opportuun binnen het ICT-landschap. Het uitdrukken van die risico's zal per project worden toegelicht.

Financiële mutaties

De financiële mutaties laten een verschuiving van de ICT-middelen zien. Minder zelf doen en meer ontzorging door regie in te richten. Aan de ene kant wordt er bespaard doordat marktpartijen ontstaan die traditionele ICT, door volume werking, goedkoper, beter en sneller kunnen uitvoeren. Aan de andere kant zorgt beschikbaarheid van nieuwe ICT-middelen voor een veranderende vraag van eindgebruikers en managers dat weer kostenverhogend werkt door inzet van specifieke kennis, kunde en regie op aanbieders. Richting de begroting 2022 zullen wij hier meer duidelijkheid over kunnen geven.

Informatieveiligheid en privacy

Huidig beleid

Het huidige strategisch informatiebeveiligingsbeleid is vastgesteld voor 2019-2022. Dit beleid gaan we vertalen naar een tactisch informatiebeleidsplan en een onderliggend programma om dit plan uit te voeren in 2021 en 2022. Er is een privacy beleidskader vastgesteld voor 2018-2021.

De volgende doelen zijn vastgesteld:

- Zo snel mogelijk voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO);
- Voldoen aan de algemene verordening gegevensbescherming (AVG);
- Informatiebeveiliging en privacy vast onderdeel maken van de P&C cyclus;
- Verantwoordelijkheden voor informatiebeveiliging en privacy zijn helder belegd bij rollen in de organisatie (eigenaarschap). Deze beschikken over mandaat (bevoegdheid en aansturing) en capaciteit (kennis, kunde, tijd, budget) om daar invulling aan te geven;
- Keuzes maken op basis van risicomanagement.

Risico's

De grootste dreigingen zijn het bewust en onbewust handelen van mensen en de kans om slachtoffer te worden van een cyberaanval. Eén van onze organisatiedoelen is om veilig en vertrouwd om gaan met (privacy) gevoelige gegevens en informatie. Een doorlopend bewustwordingsprogramma is hiervoor nodig.

Digitalisering is niet meer alleen een onderwerp van de ICT-afdeling, maar verschuift naar de kern van de samenleving en het functioneren van de overheid. Dit levert grotere risico's op: van datalekken tot digitale gijzeling van gemeenten. In het nieuws zagen we het afgelopen jaar geregeld organisaties die stilvielen door een cyberaanval of waar persoonsgegevens werden gelekt. De Autoriteit Persoonsgegevens verlegde haar aanpak van voorlichten naar handhaven.

Belangrijk hierbij is dat er keuzes gemaakt worden welke risico's aanvaardbaar zijn of weggenomen moeten worden. Een ander organisatiedoel waar informatiebeveiliging een bedrage aan levert is het kunnen leveren van diensten aan burgers, bedrijven en ketenpartners. Een cyberaanval kan grote impact hebben op onze dienstverlening. Zonder het beschikbaar hebben van applicaties valt de dienstverlening stil. Het ontwikkelen van een bedrijfscontinuïteitsplan is o.a. nodig om dit te kunnen verzekeren.

Financiële mutaties

Er worden hogere eisen gesteld op het terrein van informatieveiligheid en privacy. In lijn met het vastgestelde beleid is het nodig om een structureel budget toe te voegen aan informatieveiligheid en privacy. Het doel is om hiermee de risico's die worden veroorzaakt door de huidige dreigingen en kwetsbaarheden te verminderen of weg te nemen. De hoogte van het budget is nog niet te ramen. Het is daarom een post memorie (om niet te vergeten post). Het budget moet in ieder geval voldoende zijn om de risico's naar een voor de organisatie nog te bepalen acceptabel niveau terug te brengen in lijn met de organisatiedoelen.

Investeren is dus noodzakelijk. Zodra een acceptabel risiconiveau is vastgesteld en het informatiebeveiliging- en privacy programma die hierop aansluit klaar is en vastgesteld, kan er een inschatting gemaakt worden hoe hoog het structurele budget moet zijn. Zonder nu te investeren in capaciteit en andere voorzieningen om de basis op orde te brengen houdt gemeente Westerwolde hoge risico's in de bedrijfsvoering en dienstverlening en dus met het halen van haar doelen.

Programmaonderdeel: Online dienstverlening

Huidig beleid

Het doel van de website is onze online diensten en informatie zó toegankelijk, gebruiksvriendelijk en begrijpelijk te maken, dat inwoners steeds vaker de voorkeur geven aan het online kanaal.

Beleid komende jaren en ontwikkeling

In de komende periode krijgt onze website een ingrijpende, technische update. Met deze update voldoen we de komende periode weer aan alle beveiligings- en toegankelijkheidsnormen. Daarnaast verbeteren we de gebruiksvriendelijkheid van het systeem en de vindbaarheid van informatie. Dit doen we op basis van gebruikersonderzoeken onder inwoners, collega's en raadsleden.

In 2022 onderzoeken we de mogelijkheid voor EU-burgers en bedrijven om in te loggen op onze website en digitaal zaken te regelen met de gemeente Westerwolde. Tot slot laten we in 2022 een wettelijk verplicht toegankelijkheidsonderzoek uitvoeren naar westerwolde.nl.

Risico's

Zie informatiebeleid.

Financiële mutaties

Alle jaarlijks terugkerende kosten zijn begroot. Voor de update is geld gereserveerd. Benodigd geld voor toegankelijkheid wordt meegenomen in de begroting voor de nieuwe informatiestrategie.

Programmaonderdeel: Gemeentelijke gebouwen en gronden

Huidig beleid

In september 2020 is de Nota Onderhoud Gemeentelijke Gebouwen 2020-2023 vastgesteld. Op basis van deze nota wordt met beperkte financiële middelen waar nodig onderhoud aan al het gemeentelijk vastgoed uitgevoerd tot en met 2022. Hierbij teert gemeente Westerwolde in op haar laatste onderhoudsreserves van de gebouwen. Ook is in september 2020 het besluit genomen voor het opstellen van een strategisch vastgoedplan.

Toekomstig beleid en ontwikkelingen

In 2021 is gestart met het onderzoek naar het gemeentelijk vastgoed, oftewel de aftrap van het strategisch vastgoedplan. Dit onderzoek zal ook in 2022 nog plaatsvinden. Met het strategisch vastgoedplan kan de raad afgewogen keuzes maken naar aanleiding van de financiële tekorten op de onderhoudsmiddelen van ons gemeentelijk vastgoed. De verwachting is dat onze onderhoudsreserve van de gebouwen eind 2022 op zijn.

Risico's

Een reëel risico is dat het onderzoek naar het gemeentelijk vastgoed, als gevolg van de coronacrisis vertraging oploopt. Een ander risico is dat het maken van keuzes over het gemeentelijk vastgoed lastig kan zijn. Het gevolg van uitloop op besluitvorming betekent dat er gezocht moet worden naar middelen binnen de begroting of de algemene reserve om het onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen te kunnen blijven uitvoeren.

Financiële mutaties

Tot en met 2022 worden pieken en dalen in ons beperkt onderhoud opgevangen door onze onderhoudsreserve van de gebouwen. Vanaf 2023 is de onderhoudsreserve van de gemeentelijke gebouwen naar verwachting leeg.

Programmaonderdeel: Financiën

Huidig beleid

Met het huidige beleid investeren we in een verdere versterking van de Planning en Control van de gemeentelijke organisatie. Tussentijds (bij)sturen aan de hand van informatie in de vorm van dashboards is een belangrijke ontwikkeling zodat de afgesproken doelen binnen de beschikbare middelen worden gehaald. Vereenvoudiging van processen in de P&C-cyclus en verdere automatisering van financieel beheer zijn van belang om dit te kunnen realiseren.

Vanaf 2021 moet het college van burgemeester en wethouders een “in control statement” afgeven in het kader van rechtmatigheid. We investeren daarom in capaciteit en kwaliteit van onze mensen om dit mogelijk te maken. Voor het jaar 2022 ontwikkelen we het gebied van het beheersen van de risico's en het verder professionaliseren van de (verbijzonderde) interne controle.

Toekomstig beleid en ontwikkelingen

De ontwikkelingen op het gebied van digitalisering bieden mogelijkheden om het proces van financiën en de P&C-cyclus verregaand te optimaliseren. Met elektronische facturatie is handmatige verwerking binnenkort verleden tijd. Informatie komt real-time beschikbaar waardoor veel tijd kan worden bespaard.

Ook de digitale samenwerking bij de totstandkoming van de kadernota, begroting, bestuursrapportages en jaarrekening maakt het mogelijk om in het proces van begin tot aan de Raad en Burgerinformatie uit te wisselen zonder gebruik te hoeven maken van Excel en Word of papier.

Risico's

De druk op een in evenwicht zijnde begroting is continue aanwezig. Door de toenemende tekorten, zal een keuze moeten worden gemaakt om lasten te verlagen of baten te verhogen. Een goede informatievoorziening kan daarbij behulpzaam zijn.

MIP

MIP	Omschrijving	Bedrag	Dekking	Jaar	Incidenteel	Structureel	Doen	Reden
2201	Verduurzaming openbare verlichting	250.000	Bestaande begroting	2022-2023		9.750	Ja	Kan vanuit bestaande budgetten gedekt worden.
2202	Internationalisering	10.000		2022-2026		10.000	Wens	In begroting opnemen indien begrotingssaldo toereikend is.
2203	Cultuur	30.000		2022-2026		30.000	Wens	In begroting opnemen indien begrotingssaldo toereikend is.

Bijlagen MIP

Programma 2 Openbaar gebied	Mip nummer	2201
------------------------------------	-------------------	------

Naam project:	Verduurzaming openbare verlichting Westerwolde (deel F).
----------------------	--

Beleidsargumentatie: (waarom?)	De gemeente Westerwolde heeft nog veel oude lichtmasten met traditionele energie-onzuinige lampen, die nodig aan vervanging toe zijn. Vervanging scheelt én energie én storingen én onderhoud, omdat LED verlichting zeer energiezuinig is, nagenoeg geen storingen geeft en weinig tot geen onderhoud nodig heeft. Verspreid in Westerwolde staat nog verouderde en energieverslindende openbare verlichting.
Projectomschrijving: (wat gaan we doen?)	Verspreid in Westerwolde een deel van de oude verlichting vervangen door Led verlichting. Vervanging kan gaan om het gehele lichtpunt, of alleen het armatuur of alleen de mast.
Is er een wettelijke verplichting?	Ja : BW deel 6 : het waarborgen van de veiligheid en zorgplicht mbt openbare verlichting.

Totaal benodigd bedrag	Lichtmasten netto incl. € 5.000 projectleiding	€	100.000
	Armaturen netto	€	150.000
	Totaal benodigd krediet	€	250.000
Vorbereidingskrediet? (percentage of bedrag)	Nee		
Dekking	De kapitaallasten kunnen worden gedekt binnen de bestaande begroting openbare verlichting.		
Afschrijven in:	Lichtmasten in 40 jaar, LED armaturen in 25 jaar. Lichtmasten: kapitaallasten € 3.000,- per jaar. Armaturen: kapitaallasten € 6.750,- per jaar. Totale kapitaallasten € 9.750,- per jaar.		
BTW toets:	BTW is volledig compensabel.		
Toename onderhouds- of	n.v.t.		

exploitatiekosten	
--------------------------	--

Tijdpad: voorbereiding investering	2022-2023 2022-2023 in deelopdrachten
Beslag op eigen uren: voorbereiding investering	100 uren projectleiding x € 50 = € 5.000,-

Prioritering MT:	
-------------------------	--

Programma	5	Sport Cultuur Recreatie	Mip nummer	2202
------------------	----------	-------------------------	-------------------	------

Naam project:	Projecten internationalisering
----------------------	--------------------------------

Beleidsargumentatie: (waarom?)	Na de gemeentelijke herindeling is Westerwolde in de provincie Groningen de grensgemeente bij uitstek geworden. In het Collegeprogramma 2018-2022 wordt ingezet op het versterken van de (internationale) samenwerking. Naast de gemeenten Rhede (Ems) en Haren (Ems), waarmee reeds jaren een partnerschapsrelatie wordt onderhouden, grenst de gemeente ook aan Bunde, Dörpen en Lathen. In het herindelingsadvies en het collegeprogramma zijn daarom ambities geformuleerd om te komen tot een stevige 'grensagenda'. Als onderlegger daarvoor dient de 'Notitie Internationale Contacten Gemeente Westerwolde', die in 2017 waarmee de gemeenteraden van Vlagtwedde en Bellingwedde hebben ingestemd. In de notitie worden ambities en ontwikkelingslijnen uitgewerkt om te komen tot een actief, gemoderniseerd en effectief internationaal beleid met als speerpunt de 'grensagenda' met de Duitse buurgemeenten.
Projectomschrijving: (wat gaan we doen?)	In het kader van internationalisering zullen vanaf 2022 de volgende activiteiten worden uitgevoerd: a) activiteiten partnerschapscomité nieuwe stijl, b) opzetten van een overlegstructuur op locatie (themagebonden), c) werkbezoeken (zowel ambtelijk als bestuurlijk), d) educatieve projecten (taal, leer-werk trajecten, uitwisseling), e) ontwikkeling grensoverschrijdend cultuurhistorisch netwerk en f) sociaal-economische samenwerking, waarbij wordt ingezet op grensoverschrijdende contacten tussen ondernemers en grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling.
Is er een wettelijke verplichting?	Neen.

Totaal benodigd bedrag	€ 10.000,- per jaar voor de periode 2022-2026.
Vorbereidingskrediet? (percentage of bedrag)	n.v.t.
Dekking	Onderzocht wordt of onderdelen in aanmerking komen voor subsidie.
Afschrijven in:	Ineens.
BTW toets:	
Toename onderhouds- of exploitatielasten	

Tijdpad: voorbereiding investering	
Beslag op eigen uren: voorbereiding investering	400 uren vanuit de formatie van P&P
Prioritering MT:	gemiddeld

Programma	5	Sport Cultuur Recreatie	Mip nummer	2203
------------------	----------	-------------------------	-------------------	------

Naam project:	Jaarlijks budget Cultuurnota Westerwolde 2022-2026
----------------------	--

Beleidsargumentatie: (waarom?)	'Cultuur' richt zich op alle facetten van het gemeentelijk cultuurbeleid. Naast regulier beleid zetten we expliciet in op 'cultuurhistorie & landschap'. Westerwolde heeft veel te bieden op deze terreinen. In de jaren 2022-2026 (nieuwe cultuurnota) gaan we verschillende onderdelen van het beleid uitvoeren met jaarlijks ruimte voor zelfstandige projecten. Leidraad voor het cultuurbeleid is de 'Cultuurnota Westerwolde 2022-2026', waarin op onderdelen het cultuurbeleid en de ambities zijn beschreven. Om de nota in de komende jaren ten uitvoer te kunnen brengen is een jaarlijks budget geraamd van € 30.000,--)
---	---

Projectomschrijving: (wat gaan we doen?)	De Cultuurnota Westerwolde wordt in 2021 uitgewerkt in de vorm van een nota met uitvoeringsplan en financiële paragraaf. Binnen deze kaders wordt in de komende jaren geprioriteerd en afgestemd met het college. In elk geval staan de volgende zes onderwerpen op de agenda: a) revitalisering Grensland-Schansland; b) een versterkt museaal beleid (geharmoniseerd); c) de verdere uitwerking van het landschapsconvenant en d) de verdere uitbouw van Kamp de Beetse, e) de opwaardering van de musea in de vesting Bourtange en f) de versterking van het erfgoedbeleid (monumenten, archeologie; Omgevingswet). Daarnaast dienen zich jaarlijks kleinere ad hoc-projecten aan die passen binnen de beleidskaders en waarbij het relevant is dat de gemeente zich daarbij aansluit dan wel een initiërende dan wel coördinerende rol speelt.
---	--

Is er een wettelijke verplichting?	Gedeeltelijk.
---	---------------

Totaal benodigd bedrag	30.000,-- per jaar voor de periode 2022 - 2026.
Vorbereidingskrediet? (percentage of bedrag)	n.v.t.
Dekking	
Afschrijven in:	ineens
BTW toets:	
Toename onderhouds- of exploitatielasten	

Tijdpad: voorbereiding investering	
Beslag op eigen uren: voorbereiding investering	1000 vanuit formatie Samenleving
Prioritering MT:	Hoog (wettelijke verplichtingen) / gemiddeld.